

חדשות בן עזר

מכתב עיתי לילי חינום פעמיים בשבוע מאת סופר נידח

גיליון מס' 1835 – בברכות לחג הפסח !

[שנה שמונה-עשרה למכתב העיתי, שהחל להופיע ב-12 בפברואר 2005]

תל-אביב כרך תענוגות והזיות, יום שני, י"ב בניסן תשפ"ג. 3.4.2023

במלאת 87 שנים לסופר הנידח. י-י"א בניסן תרצ"ו. 2-3.4.1936.

עם הצרופות: 1. נטע לי ליפקין (אלבום פרטי). 2. עשב הים (צילום סארי פוגאט). 3. עשב ים

(צילום ראיון סירוטה). 4. אהוד ופני סיל, ירושלים 1962. 5. מתכונים לפסח.

אם אינך מוצא ספר לקרוא בו – כתוב ספר או קרא ספר ישן

אם אינך מוצא עיתון לטעמך – עשה לך עיתון חדש

העיתון לאנשים שבאמת חושבים. לא כורתים עצים להדפיסו ואינו מצטבר פפסולת

דברינו מגיעים רק לכמה אלפי קוראים אבל גם בעוד שנים רבות יקראו אותנו מאות

משה סמילנסקי: "אם חקלאות כאן, מולדת כאן!"

דוד בן גוריון: "ישראל לא קמה יש מאין. מסד המדינה הונח לא בהכרזה אלא

במפעל התיישבותם של שלושה דורות של חלוצים מייסוד פתח-תקווה ואילך ! אני

מכיר העקשנות של שטמפר וראב. לולא הם לא היתה מתחילה ההתיישבות בארץ.

ושנצליח להמשיך המסורת המפוארת אשר גילו חלוצינו מימי פתח-תקווה."

אהוד בן עזר: "למדינה פלסטינית מפורזת, לעולם לא יסכימו הפלסטינים,

למדינה פלסטינית מזויינת, לעולם לא תסכים ישראל!"

אם קיבלת אותנו בטעות מבלי שביקשת, פנה ושמך יוסר: news@ben-ezer.com

לנחות הקריאה אנא פתחו את קובץ וורד שבצירופה (אטצ'מנט) למעלה

"חדשות בן עזר" איננו רק אתר באינטרנט אלא ניתן להתקשר אליו ולקבלו לפי כתובת

האי-מייל, כי הוא בוחר ישירות את קוראיו וקוראיו בוחרים לקבלו ישירות

האמת כואבת. השקר מרגיע. אצלנו מתקנים שגיאות. אותנו ילמדו הדורות הבאים!

הסופר העל-זמני אלימלך שפירא: "השימוש ב'נרטיב' [פייק ניוז] הוא מקלטו של השקרן!"

עוד בגיליון: **אסתר ראב:** מעל מרפסת בית. // **יורם אטינגר:** ביידן צריך לעודד לא

לגנות את הרפורמה השיפוטית. // **עמנואל בן סבו:** אדוני ראש הממשלה, עכשיו

תורך. // **צביקה זליקוביץ:** והלילה הזה חמץ הוא מצא. // **אורי הייטנר:** צרור

הערות 2.4.23. // **שמעון גרובר:** הבריחה משבי הטייקונים. // **אורית דשא ינאי**

ברנר: אביב בסתיו חיינו... // **ד"ר עדינה בר-אל:** נטע לי ליפקין – מחקר על עשב

הים. // **אהוד בן עזר:** אחרי 60 שנה. האפילוג למהדורה החדשה של "המחצבה",

2001. // **יעקב זמיר:** חלומותיהם של היוצרים (לזכרו של פרופ' עוזי שביט). //

ישראל זמיר: לכבות את השמש. פרק י"ב: הקרב על זרעין ו"דרך-בורמה". // **נעמן**

כהן: מצעד האיזולת של בנימין מיליקובסקי-נתניהו. // **ישראל גולדמן:** לזיכרו של

משה מיכליס, איש פתח תקווה וכפר אברהם. // **אביחי מיכליס:** קמנו ברגע זה

מהשבעה על סבא. // **חיימקה שפינוזה:** פלחי שמוטי אחרונים. // ממקורות הש"י.

* * *

אסתר ראב

מעל מרפסת בית

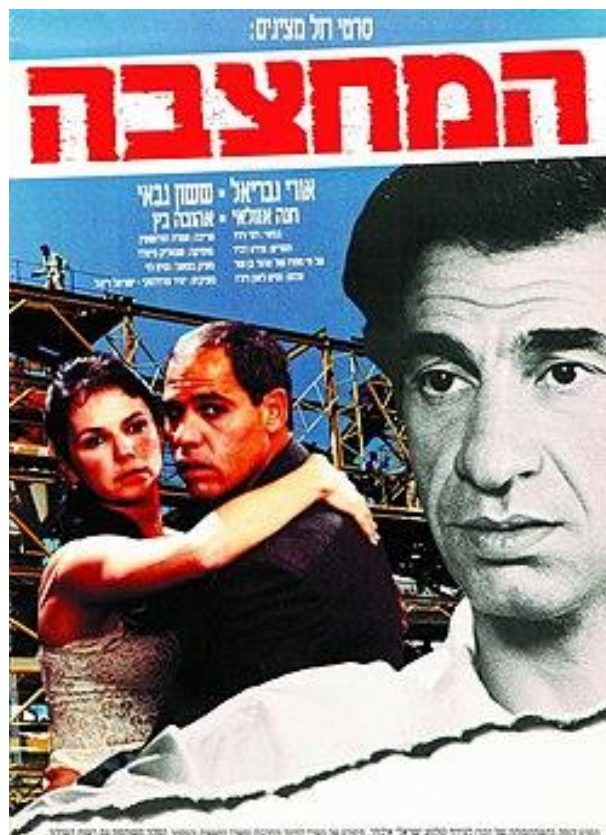
מחיקה לי חלקת-ים.
יום-יום טופח רוח
על לחיי בידי תינוק תפוחות –
חלקת-ים על ידי
תנוח פראש תינוק טלול, מסלסל
וקמותו זר ועולה מבשרי
לעמתי תחיד.

מתוך: קמשונים, 1930 (שירים 1922-1930).

* * *

אהוד בן עזר
60 שנה להופעת ספרי הראשון
המחצבה

שפתח את הסדרה של הספרייה לעם של עם עובד
באפריל 1963

* * *

עמנואל בן סבו אדוני ראש הממשלה, עכשיו תורך

עכשיו הזמן להניח את חרבות השיסוי, את סכיני ההסתה, את כדורי המילים הקשות, את זריעת הכאוס ממרי אזרחי דרך קרב פנים אל פנים ועד מלחמת אחים.

עכשיו הזמן לעצור את טרוף המערכות, את הדמוניזציה הקיצונית לממשלה נבחרת ולגיטימיות, את מכונות ההסתה, הארס, הפירוד וההרס הפועלות בבית החרושת של חלק ממובילי המחאה, המופקרים וחסרי האחריות, סרבני הדמוקרטיה ומחוללי ימי הטרגדיה הלאומיים החדשים.

עכשיו הזמן לעצור את מופעי הסרבנות, ההסתה, התוקפנות, הבריונות, האלימות, האנרכיה אליה מובילים בלב פתוח ובנפש חפצה חלק ממובילי מחאה המופקרת וחסרת האחריות סרבני קבלת תוצאות הבחירות הדמוקרטיות במדינת ישראל.

אלו הם ימים של חושך, ימים בהם חלק ממובילי המחאה, המופקרים וחסרי האחריות מתעקשים להכניסם לפנתיאון האיוולת, ימים בהם חלק מאזרחיה מתעקשים להתנקש בדמוקרטיה שלה בשלל דרכים.

הציפייה הנרגשת של חלק ממובילי המחאה, חסרי האחריות והמופקרים, הבטוחים כי הינם בני אלים, אדוני הארץ, מורמים מעם הבטוחים כי לשלטון בחרתנו לעד ואין בילתם הכמהים ומעודדים מלחמת אחים מתקדם לעבר המטרה הנוראה.

די לקרא את ההסתה הפרועה כנגד שר המשפטים, כנגד ראש הממשלה ומשפחתו, כנגד שר התקשורת, כנגד יו"ר ועדת חוקה חוק ומשפט, את האיומים על חייהם, את כתובות הנאצה, את רמת האבטחה הגבוהה ביותר לה הם נדרשים, את נסיעתם רק בכלי רכב ממוגני ירי, כדי להבין שקריאתם המופקרת וחסרת האחריות של חלק ממובילי המחאה נופלת על אוזניים קשובות.

די לראות את רחובות הזעם המתמלאים, על פי רוח חלק ממובילי המחאה המופקרים וחסרי האחריות, בקנאים נפוחים מחשיבות עצמית, המתהדרים בדרגותיהם, בתואריהם, במעמדם העליון בעיני עצמם, כדי לחוש את תחושת הסכנה העצומה העומדת לפתחנו.

די לראות את רוב התקשורת המוטה המתעטפת בדגלי לאום ומפגינה באלימות נוראה של סתימת פיות באולפנים, די לראות את המתיימרים להגן על הדמוקרטיה פועלים כאחרוני הדיקטטורים, מבצעים ליניץ בשעות השיא בדמוקרטיה.

ככה נראית דיקטטורה מחשבתית, רעיונית, אידאולוגית של חלק מהנהגת המחאה, המופקרים וחסרי האחריות, של הציבור שלא זכה בבחירות, צר על אורחות חייה של מדינה שלימה, ריח של המרדה, ריח של מהפכה, ריח של דיקטטורה.

ככה נראית דיקטטורה של חלק מהנהגה, מופקרת וחסרת אחריות, הנהגה הלוקה בעיוורון ובליקוי מאורות כללי, שהתאהבה במחאה וכופה באלימות מילולית ובהסתה בלתי פוסקת את רצונה על עם שלם.

ככה מרגישים חלק ממובילי מחאה, בני אלים, אדוני הארץ, המאיימים לאחוז את מדינתם, על תנאי, בגרונה, משליטים את סדר יומה, קובעים את התנהלותה, מהלכים אימים ומפיצים באופן שיטתי פשקווילים של שנאה ואיום.

ככה מרגישים חלק ממובילי הנהגת המחאה, המופקרים וחסרי האחריות, המעודדים פגיעה בכלכלה, פגיעה בביטחון, מעודדים סרבנות, עד להחרבת החברה עד היסוד.

ככה מרגישים חלק מהנהגת המחאה, המופקרים וחסרי האחריות, הפועלים באדנות מוחלטת, מפירים את הסדר הציבורי, משחיתים את רכוש המדינה, מעודדים כאוס, צרים על בתי נבחרים ציבור, וזוכים לחיבוק אוהב, מכיל, סופג ומגונן מרוב ערוצי התקשורת במדינה, מרשויות אכיפת החוק.

ככה מרגישים חלק מהנהגת המחאה, המופקרת וחסרת האחריות, המלעיטה את מינוט האזרחים המוחים ככזבים, בנבואות חורבן אפוקליפטיות, באש המחלוקת בלהבת הפירוד, בעידוד הניכור למדינת ישראל, להנהגת הנבחרת באופן הדמוקרטי ביותר. ככה מרגישים חלק מהנהגת המחאה, המופקרת וחסרת האחריות, המובילה בשלשות של פחד ואימה.

כל רודפיה השיגוה, רודפיה בארץ, רודפיה בחו"ל, רודפיה ביבשה, באוויר ובים, רודפיה ברחובות, רודפיה בתקשורת, רודפיה במערכת המשפט, רודפיה בכלכלה, רודפיה בזרועות הצבא, רודפיה שחלק מהנהגתם, המופקרת וחסרת האחריות, איננה מוכנה לקבל את בחירת העם הדמוקרטית.

אל מול חלק ממנהיגי המחאה חסרי האחריות, המופקרים, מעודדי מיזמי הפחד, מספרי סיפורי הזוועה, מתארי תיאורי האימה, מפיצי הבהלת, עומד רוב העם שבחר בממשלה באופן הדמוקרטי. רוב העם, מביט בתימהון במחאה שאינה דועכת ואינה מתעצמת, רק מקצינה את פעולותיה, שומע את קולות נביאי החורבן הקוראים למרי אזרחי, למלחמת אחים, לפירוק הצבא, לסרבנות המונית, לפגיעה קשה בכלכלה, להרחבת השסע בחברה הישראלית, להבאשת ריחו של העם בישראל בקרב אומות העולם.

מאז פרסום תוצאות הבחירות אשר העניקו לממשלה הנבחרת רוב דמוקרטי ברור ומובהק, משטרת חוסר הלגיטימיות עובדת ללא הפסקה, פועלת במלא העוז לקעקע את יסודות הדמוקרטיה ומבקשת להשית על העם בישראל את עריצות המיעוט, תוך פעולה נחושה לביטול תוצאות הבחירות, ככה נראית דיקטטורה.

מאז תוצאות הבחירות, משטרת המחשבות נמצאת בכל פינה, אווזת במיקרופון כמעט מעל כל במה תקשורתית, משרבטת הגיגיה כמעט מעל כל עמוד עיתון, פועלת ללא הפסקה, זוכה לסיקור אוהב, עוטף, מכיל, סופג, מבין, דעה אחת, מחשבה אחת ואין עוד מלבדה, כי ככה נראית דיקטטורה מחשבתית.

ככה נראית עריצות המיעוט, כאשר צייצניים השופכים מורתם, הסתתם הרעילה בבוקר, ושעות אחדות לאחר מכן מתייצבים באולפני הערוצים, לבושים בחליפה וחנוטים בעניבה כפרשנים לגיטימיים בתקשורת, האמורים לתווך לציבור את המציאות.

ככה נראית עריצות המיעוט, כשהמתחזים לעיתונאים, למגישים, לפרשנים, מסירים את המסכות ומתייצבים למונולוגים ארוכים נגד ממשלת ישראל, נגד הרפורמה המשפטית החשובה והנדרשת. ככה נראית עריצות המיעוט כשהשיח מריח הפיכה צבאית אפשרית, כשהדיקטטורה מתחפשת לדמוקרטיה.

מאז תוצאות הבחירות, חלק מהציבור הישראלי הפטריוטי, אוהב המדינה מפגין בכל פינה, בכל רגע נתון חרד לדמותה של המדינה, מביע דעתו בכל רגע נתון, כי ככה נראה חופש הביטוי. החברה הישראלית השסועה, המפולגת, על כל גווניה, נמצאת בהתקף חרדה על גבול הדיכאון מהמציאות המורכבת, הקשה והמאתגרת.

על אף התנהגות מופקרת וחסרת אחריות של חלק ממובילי המחאה, המופקרים וחסרי האחריות, של חלק מהפוליטיקאים המבעירים את אש השנאה, חייבים למנוע מהמופקרים וחסרי האחריות תמונת ניצחון, וי גדול על חורבות המדינה היהודית היחידה, עכשיו הזמן לאחריות גם אם היא חד צדדית.

אדוני ראש הממשלה עכשיו תורך, ההנהגה הנבחרת, ממשלת ישראל שנבחרה ברוב דמוקרטי מובהק, חייבת ליטול את מושכות ההנהגה עליו השתלט חלק עויין מחבורת הנהגת המחאה המופקרת וחסרי האחריות, אלו המסרבים לקבל את בחירת העם.

טרם שתומכי הרפורמה יציפו את רחובות המדינה וחלומם של חלק מהנהגת המחאה, המופקרת וחסרת האחריות, יתגשם ומלחמת אחים השגורה כל כך על שפתיים תהייה חלילה לעובדה.

עכשיו אדוני ראש הממשלה, הזמן לבצע את הרפורמה החשובה והנדרשת עם האופוזיציה ובלעדיה, להוביל את התיקון ההיסטורי במערכת המשפט באופן אחראי, כי לכך נבחרת אתה וממשלתך ברוב דמוקרטי ברור ומובהק.

עמנואל בן סכו

* * *

יורם אטינגר ביידן צריך לעודד – לא לגנות – את הרפורמה השיפוטית

פורסם לראשונה ב"חדשות מחלקה ראשונה", 30 במרץ 2023

הרפורמה השיפוטית היא נושא זניח – אם בכלל – בסדר העדיפויות של הנשיא ביידן, מזכיר המדינה בלינקן והיועץ לביטחון לאומי סאליבן, בהשוואה לעשרות או מאות נושאי פנים, חוץ וביטחון המעסיקים אותם 24/7.

לכן, הנשיא ביידן ויועציו לא מקדישים את הזמן הדרוש לבחינת פרטי הרפורמה השיפוטית, אלא רואים בה – ובמחלוקת סביבה – אמצעי לחץ על ממשלת ישראל, לשינוי מדיניותה בסוגייה הפלסטינית (לקדם הקמת מדינה פלסטינית על רכסי יו"ש וחלוקת ירושלים) ובסוגייה האיראנית (להימנע מאופציה צבאית מרחיקת-לכת ולתמוך באופציה הדיפלומטית).

הרפורמה השיפוטית והדמוקרטיה בארה"ב

אילו הנשיא ויועציו היו מתייחסים לרפורמה המשפטית לגופו של עניין, ולא כאמצעי לחץ בנושאים שונים לחלוטין, היו מבחינים שהיא מאמצת מרכיבים מרכזיים בדמוקרטיה האמריקאית, המונעים מהרשות השופטת להפוך לרשות השולטת, ומעניקים לרשויות המחוקקת והמבצעת את הסמכות לממש את האחריות שקיבלו מהבוחר/ת. לדוגמא:

ראש הרשות המבצעת ומחוקקים אמריקאים (סנטורים) – ולא שופטים, עורכי דין ואישי ציבור – ממנים את שופטי בית המשפט העליון ושורה ארוכה של שופטים פדרליים. נשיא ורוב דמוקרטי

בסנט ממנים מיספר שופטים עליונים, ושופטים נוספים ממונים כאשר יש נשיא ורוב רפובליקני בסנט; וכך נשמר האיזון הרעיוני של הרכב השופטים. היועצים המשפטיים בארה"ב ממונים ומפוטרים על ידי – וכפופים ל – ראש הראשות המבצעת וחברי הקבינט (שרים). הם מייצעים וחוות דעתם אינה מחייבת. התיקון ה-10 לחוקת ארה"ב אוסר על בית המשפט העליון לדון בנושאים שאינם מצויינים באופן מפורש בחוקה. בית המשפט העליון בארה"ב הוא סמכות עליונה על פני נדבכים נמוכים יותר של הרשות השופטת. הוא אינו סמכות עליונה על – אלא שווה במשקלה ל – רשות המחוקקת והמבצעת. הרשות השופטת בארה"ב אינה פוסקת לפי "עילת הסבירות" אלא לפי לשון החוק. בית המשפט העליון בארה"ב אינו יכול לבטל סעיפי חוקה (חוקי יסוד). בית המשפט העליון בארה"ב אינו יכול לבטל תחיקות של הרשות המחוקקת, אלא אם כן הם מנוגדים – באופן מפורש – לחוקה (חוקי יסוד). בית המשפט העליון בארה"ב אינו יכול לבטל תחיקות על ידי שלושה – מתשעת – שופטי בית המשפט העליון.

לחץ הנשיא ביידן – ההקשר הרחב

הלחץ הנשיאותי על ישראל מבטא את החזרת מחלקת המדינה (שהתנגדה להקמת המדינה ב-1948 ומטיחה בה ביקורת קשה ושיטתית) למרכז הבמה של עיצוב מדיניות החוץ והביטחון של ארה"ב, לאחר שהורחקה משם בתקופת טראמפ. הלחץ הנוכחי מייצג את תפישת העולם הרב-לאומית והקוסמופוליטנית של מחלקת המדינה, ובמיוחד של מזכיר המדינה בלינקן והיועץ לביטחון לאומי סאליבן, השואפת למדיניות משותפת עם האו"ם, ארגונים בינלאומיים ואירופה, בניגוד למדיניות המדגישה את אינטרס ארה"ב – America First – זאת תפישת עולם הבוחנת את המזרח התיכון במשקפיים מערביות, ומאמינה שמחוות פיננסיות דרמטיות ישכנעו את האייתולות והפלסטינים לזנוח את חזונם הפנאטי-חיסולי, להתמקד בשרווג רמת החיים ולא בחתרנות וטרור, לדבוק בדו-קיום בשלום ולקיים הסכמים. לחץ הנשיא ביידן אינו חריג בהקשר הרחב של יחסי ישראל-ארה"ב, הכוללים לחץ של כל נשיא אמריקאי מאז 1948 (להוציא את הנשיא טראמפ), המלווה בדרך כלל במתיחות זמנית, איומים, ולעיתים אף עונשים כגון אי-הטלת וטו על גינוי ישראל באו"ם והשעיית אספקת מערכות לחימה והסכמים לשיתוף פעולה ביטחוני. במקביל ללחץ השיגרתי שמפעילים נשיאי ארה"ב מאז הקמת המדינה – ובניגוד לרואי השחורות המתעלמים ממעמדה האסטרטגי הייחודי של ישראל – השתדרגו שיתופי הפעולה הביטחוניים והאזרחיים מעבר לציפיות האופטימיות ביותר. ארה"ב פועלת לפי האינטרסים שלה, ולכן מכירה ביכולות הייחודיות הצבאיות והטכנולוגיות של ישראל, שהפכה למכפלן-עוצמה ומכפלן-דולרי ייחודי עבור ארה"ב. התרומה הייחודית של ישראל לתעשייה הביטחונית, לתעשיות ההייטק, לכוחות המזוינים, למודיעין ולכוח ההרתעה של ארה"ב מאפילים על אי-הסכמות בנושאים פחות-חשובים לארה"ב (כגון הסוגייה הפלסטינית). המתיחות הנוכחית ביחסי ישראל-ארה"ב היא מתונה מאוד בהשוואה לתקדימים החמורים, כגון המתיחות בין הנשיא אובמה לראש הממשלה נתניהו עקב ההתנגדות הפעילה להסכם הגרעין עם משטר האייתולות; התנגדות ברוטלית של נשיא ארה"ב להפצת הכור הגרעיני בעיראק ולהחלת החוק הישראלי ברמת הגולן; התנגדות נשיאי ארה"ב לאיחוד ירושלים ולחידוש ההתיישבות היהודית בירושלים רבתי, יו"ש ורמת הגולן; התנגדות נשיא ארה"ב ל"כיבוש 1948" בשפלה, גליל, נגב ומערב ירושלים; ועוד. ההיסטוריה מוכיחה שלחצים של נשיאי ארה"ב (לנסיגות וויתורים סוחפים, להימנעות מהפצת הכורים הגרעיניים בעיראק וסוריה, להימנעות ממלחמת-מנע ב-1967, וכו') – התבססו

על הנחות שגויות, שהיו פוגעות בארה"ב אם ישראל היתה נכנעת ללחץ. לדוגמא, אי-הפצצת הכור הגרעיני בעיראק היתה עלולה לגרום לעימות גרעיני במלחמת המפרץ הראשונה.

רוב ראשי הממשלה – ובמיוחד מתקופת בן גוריון עד תום כהונת שמיר – הדפו את מרבית הלחצים הנשיאותיים, ובכך חרפו חילוקי-דעות ומתיחות, והביאו לפגיעה קצרת-טווח בפופולריות של ישראל ושלם. אבל, העמידה בלחצים (תוך מינוף התמיכה הרחבה בשני בתי הקונגרס, שהם שקולי-עוצמה לנשיא) הביאה לשדרוג ארוך-טווח בהערכה האסטרטגית כלפי ישראל ולהרחבת שיתופי הפעולה הביטחוניים. ביום סגריר, ארה"ב מעדיפה בעלת-ברית שאינה מרכינה ראש בפני לחץ ודבקה בעקרונותיה ואינטרסיה.

כניעה ללחץ נשיא ארה"ב מבטאת התעלמות מתקדימי העבר, ויתור על בסיס תמיכה מסורתית בשני בתי הקונגרס, פגיעה באינטרס ישראלי, כרסום בתדמית ההרתעה של ישראל, והקנת חולשה המעניקה רוח-גבית לגופים פורעי-חוק אנטי-ישראלים ואנטי-אמריקאים, ושופכת דלק למדורות הטרור והמלחמה.

שגריר (כדימוס) יורם אטינגר

* * *

אורי הייטנר

2.4.23 צרור הערות

*** בלב פתוח ונפש חפצה** – תהליך ההידברות יוצא לדרך מנקודת מוצא קשה ביותר, של אי אמון הדדי. האופוזיציה חוששת שנתניהו ינסה למסמס את המחאה במצג שווא של "הידברות" בלי לזוז מליבת המהפכה ובעיקר מן ההשתלטות הפוליטית על הוועדה למינוי שופטים, ומטרתו היא להטיל את האחריות לכישלון על האופוזיציה. הקואליציה חוששת שהאופוזיציה תנסה למשוך זמן כדי למסמס את החקיקה, אך אינה מוכנה ללכת לקראת הקואליציה ולתת יד לרפורמה משמעותית, ומטרתה להטיל את האחריות לכישלון על הממשלה. האופוזיציה חוששת שגם אם נתניהו רוצה בהסכמות, הוא לא יעז לעשות את הצעד מפחד גורמים מיליטנטיים כיריב לוין, בן גביר ובנו יאיר. הקואליציה חוששת שגם אם לפיד וגנץ מוכנים לפשרה, הם לא יעזו להרחיק לכת מפחד הגורמים המיליטנטיים במחאה. נתניהו, באופן בסיסי, הרוויח את אי האמון בו בחוסר-יושר. למרות תנאי הפתיחה הקשים, אני מקווה מאוד שהאחריות הלאומית תגבר בשני הצדדים, שייגשו להידברות בלב פתוח ונפש חפצה, יגלו מנהיגות אמת, לא יתחנפו לבייסים, ויסכימו על רפורמה קונסטרוקטיבית, שתהווה שינוי משמעותי של הסדר הקיים, אך תהיה שונה לחלוטין ממההפכה.

האלטרנטיבה להסכמה – הרחבת הקרע והסלמת העימות, היא אסון; בין אם תומכי המהפכה יהיו הצד המפסיד ובין אם מתנגדיה. מנצחים לא יהיו במאבק כזה. מדינת ישראל כולה תפסיד.

*** מבנה ההידברות** – כבר שנים אני קורא להידברות לצורך גיבוש חוק יסוד חקיקה, בהסכמה רחבה. ההידברות שעליה דיברתי, היתה אמורה להיות בין הרשויות. ראש הממשלה, יו"ר הכנסת ונשיאת העליון, אולי גם ראש האופוזיציה, יגבשו את העקרונות ולאחר מכן נציגייהם יגבשו החלטה מפורטת. צריך ואפשר היה לעשות זאת מזמן, והיינו חוסכים מאתנו את כל הטלטלה שאנו חווים. היום כנראה שזה לא רלוונטי וההידברות צריכה להיות בין הממשלה לאופוזיציה. אבל זו בשום אופן לא צריכה להיות הידברות של נציגי כל המפלגות (אולי למעט סבב ראשון אצל הנשיא). הממשלה לא צריכה לקיים מו"מ עם יש עתיד, מו"מ עם המחנה הממלכתי, מו"מ עם ישראל ביתנו וכו', כי אז מפלגות האופוזיציה עלולות להיות בתחרות פופוליסטית ביניהן על הבייס, ולא תהיה פשרה. יש באופוזיציה שתי מפלגות מרכז גדולות, יש עתיד והמחנה הממלכתי. הן צריכות להקים צוות משותף למו"מ יסודי עם הממשלה.

*** הקו האדום** – הסערה בעקבות דבריו של חילי טרופר מבטאת צביעות. מה שהוא אמר מובן מאליו. ברור שמתווה בהסכמה רחבה, לא יכלול את הסעיף הבעייתי ביותר, שעיקר המחאה היא בעטיו – השתלטות הממשלה על בחירת שופטים. מובן מאליו שעצמאות מערכת המשפט היא קו אדום. אם פניה של הקואליציה לפשרה ולהסכמות, עליה להבין שעל הסעיף הזה היא חייבת לוותר. אם היא עומדת על הסעיף הזה, פניה אינם להסכמה.

*** גבולות הגזרה** – יש להעמיד את מתווה הנשיא ואת מתווה פרידמן-אלבשן כבסיס ההידברות לרפורמה בהסכמה רחבה.

*** רף נמוך** – אסור לוותר על החלום של מדינת מופת, אבל כעת חייבים להיאבק על רף נמוך בהרבה – מדינה מתוקנת.

*** נכון להמשיך במחאה** – סברתי שיש מקום להפסקת אש כללית – השעיית החקיקה והשהיית המחאה. משהושהתה החקיקה, נכון היה, לדעתי, להשהות את המחאה. לא אהבתי את הודעת ארגוני המחאה על המשכה. אבל ברור שכאשר מתקיימות הפגנות של תומכי המהפכה, אין הפסקת אש ולכן נכון שהמחאה תימשך.

*** צבוע** – למה בן גביר לא "מנחה" את המשטרה להיכנס באלימות ובפראות ב"אנרכיסטים", תומכי המהפכה, שחוסמים כבישים? צבוע.

*** אונס מרצון** – אם נכונה הידיעה על תיאום בין לשכת רוה"מ לבין ההסתדרות בנוגע לשביתה הכללית (שני הצדדים מכחישים), ראוי לנתח את האירוע, שיש לו גם צדדים חיוביים. מבחינת ראש הממשלה, רואים רצון לעצור את בליץ החקיקה ונכונות אפילו להביא לשביתה כללית כדי להיאנס לעשות כן. מצד שני, בולט חוסר המנהיגות שלו, מול הבייס הקיצוני, עד כדי צורך להיאנס באמצעות צעד שמחירו המשקי כבד מאוד. והנה, הוא נאנס גם מהצד השני בידי הכהניסט, שתמורת אי פרישתו מהממשלה סחט מיליציה פרטית. הרצון לעצור את בליץ החקיקה עשוי להניב תוצאות חיוביות לתהליך ההידברות. החולשה מול המיליטנטים עלולה להכשיל זאת. מבחינת ההסתדרות, ניתן לראות כאן אחריות. הם נהגו בזהירות רבה בנשק השביתה הכללית, נמנעו מכך לכל אורך המאבק, ועשו זאת רק כשכלו כל הקצין, כצעד טקטי של כמה שעות, בתיאום עם רוה"מ, כדי לסייע לו לעצור את בליץ האיזולת, ולו להשהיה. אבל כעת ברור, ששביתה כללית תהיה חלק מן המאבק על הדמוקרטיה. אי אפשר להתעלם מכך.

*** תשתית השחיתות** – מה ההבדל בין שחיתות לתשתית שחיתות? שחיתות היא מעשה פרטי של אדם מושחת. נניח אולמרט, דרעי וכד'. תשתית שחיתות, היא חקיקה מושחתת שנועדה לאפשר לשחיתות לפרוח ללא הפרעה. כאלה הם חוקים כמו חוקי דרעי, שנועדו לאפשר לפושעים סדרתיים לכהן בממשלה. או חוק המתנות, שנועד לעודד שוחד ולהלבין אותו. החוק הצרפתי שנועד להעמיד את רוה"מ מעל החוק. תשתיות השחיתות מסכנות את המדינה יותר מתשתיות הטרור.

[אהוד : אתה מתכוון כנראה לתשתית הטרור היהודי, לא לטרור הפלסטיני].

*** יחסים במשבר** – דהרת האיזולת של המהפכה המשטרית מביאה את המדינה לידי משבר חוקתי, חברתי, כלכלי, ביטחוני ומדיני. מערכת היחסים המיוחדת עם ארה"ב – אף היא במשבר עמוק. יחסי ישראל-ארה"ב ידעו מחלוקות ומשברים. היו אלה משברים על רקע מחלוקות על הדרוש לביטחון ישראל. לא אחת, צרכי הביטחון הלאומי חייבו אותנו לעמידה איתנה ונחושה בלחץ האמריקאי הכבד. אולם גם במשברים החמורים ביותר, עמדה לנו שותפות הערכים הדמוקרטיים, שעליהם התבססה הברית. וכאשר הדמוקרטיה הישראלית מאוימת, אנו שומטים את בסיס המשענת האסטרטגית שלנו. הפתעה – האמריקאים אינם קונים את דפי המסרים שמסבירים שהמהפכה נועדה לחזק את הדמוקרטיה הישראלית. הם יודעים לזהות פייק.

אם ההידברות תניב הסכמה לאומית רחבה על רפורמה קונסטרוקטיבית, יהיה זה צעד ראשון ליציאה מן המשבר הרב ממדי הזה, כולל המשבר ביחסים עם ארה"ב.

*** איך זה בארה"ב** – בעקבות דברי ביידן על המהפכה המשטרית, אמר הכהניסט בראיון לרדיו שהוא מוכן לאמץ את שיטת בחירת השופטים בארה"ב, שבה הנשיא ממנה את השופטים. דמגוגיה. שיטת בחירת השופטים לבית המשפט הפדרלי היא אכן קלוקלת; שלנו לבטח טובה ממנה אלף מונים. אך היא ממש לא זו שבן גביר תיאר.

ראשית, בארה"ב יש חוקה, העומדת מעל הכול, המעגנת ב"מגילת הזכויות" את זכויות האדם והאזרח ואת זכויות המיעוט. כדי לשנות את החוקה, יש צורך ברוב של 2/3 בכל אחד מבתי הנבחרים, ורוב ב-3/4 מבתי המחוקקים של המדינות השונות. כלומר, שינויים גדולים חייבים להיעשות בהסכמה רחבה ולא ברודנות של רוב קטן שכאילו זכה בכל הקופה.

שנית, אין זה נכון שהנשיא בוחר את השופטים. הבחירה של הנשיא היא שלב ראשון. השלב הבא הוא אישור של הסנאט. בניגוד לישראל, בארה"ב יש הפרדת רשויות בין הרשות המבצעת (הנשיא) והמחוקקת. הבחירות הן נפרדות. פעמים רבות מפלגתו של הנשיא היא מיעוט בבתי הנבחרים. וגם כאשר מפלגתו היא הגדולה ביותר, אין משמעת סיעתית, הסנאט אינו כפוף לנשיא, כל סנאטור מצביע על פי מצפונו.

על פי המהפכה המשטרית, הרוב הקואליציוני האוטומטי, הכפוף למעשה לממשלה, יצביע על פי רצונה של הממשלה, כלומר על פי רצונו של ראש הממשלה. ללא כל איזונים ובלמים. ולכן, בניגוד לדמגוגיה של בן גביר, אין שום דמיון.

יתר על כן, המהפכה המשטרית, שבינתיים נחשפנו, כדברי יריב לוי, רק ל"פעימה הראשונה" שלה, אינה עוסקת רק בוועדה לבחירת שופטים, אלא גם בהתגברות של הרוב האוטומטי על פסיקות בג"ץ, גם בביטול עילת הסבירות, שהיא הדרך לביקורת שיפוטית על פעילות הממשלה והיא קיימת בכל המדינות הדמוקרטיות ועוד.

הדמגוג הכהניסט זורה חול בעיניים בהצהרותיו השקריות.

*** תרומה למערכת היחסים** – מה דעתכם? הקמפיין של יאיר נתניהו, האיש החזק במדינה, בשבועות האחרונים, על כך שמחלקת המדינה האמריקאית ממנת את המחאה, כדי להפיל את נתניהו כנקמה על כך שהוא מכשיל את ניסיונם לאפשר את גרעון איראן מסייעת ליחסי ישראל-ארה"ב?

[אהוד: לא הבנתי].

*** לשון הרע** – אם כל מי שיאיר נתניהו הוציא את דיבתו רעה היה תובע אותו בשקל אחד, הוא היה צריך לחיות עשרה סיבובי חיים כדי שיוכל לשלם את החוב.

*** מה פתאום** – אני פיטרתי את גלנט? מה? מה פתאום?

*** מהפכה נגד הליכוד** – אני לא מדבר על הליכוד של בגין. גם לא על הליכוד של שמיר. אני מדבר על החלטות ועידת הליכוד הראשונה אחרי בחירתו של נתניהו לראשות הליכוד, ב-1993, כאשר נתניהו עוד דבק באידיאולוגיה של תנועתו ובחינוך שקיבל בביתו. כמה ציטוטים לדוגמה: הליכוד יעשה להשלמת החוקה למדינת ישראל. החוקה תבטיח שאת אופייה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי, מדינה חופשית ודמוקרטית, המקיימת שוויון לכל אזרחיה ולכל תושביה ללא משוא פנים וללא אפליה.

בימי ממשלת הליכוד החלה מהפכה חוקתית בישראל ונחקק חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו וחוק יסוד: חופש העיסוק. זכויות יסוד של האדם מוגנות עתה לא רק נגד עריצות השלטון אלא גם נגד פגיעה לא הוגנת על ידי המחוקק.

הליכוד יפעל להשלמת חקיקת חוק יסוד: זכויות היסוד של האדם, שהוא מיסודות השקפת העולם של הליכוד. כדי לעגן בחקיקת יסוד את השוויון בפני החוק, חופש הביטוי, חופש ההפגנה, חופש האסיפה, חופש ההתאגדות, חופש הדת, הזכות למשפט הוגן ועוד.

הליכוד יפעל לחקיקת חוק יסוד: החקיקה.
עם השלמת שני חוקי יסוד אלה תושלם למעשה חוקה למדינת ישראל.
... הליכוד יעשה לחיזוק שלטון החוק בישראל.
יובטחו עליונות המשפט וכפיפותן של כל הרשויות למשפט המדינה.
ייעשה לחיזוקה של מערכת המשפט ולשיפור תפקודה...
הליכוד יעמוד על משמר עצמאותה של הרשות השופטת. יימשך תהליך חיזוק מערכת בתי המשפט...
... ייעשה לשמירת מעמדה העצמאי ואיכותה המקצועית של פרקליטות המדינה.
וכן הלאה וכן הלאה.

אני רוצה להתעכב על דגשים חשובים במסמך הזה ולהשוותו לנראטיב של המהפכה המשטרית. על פי הנראטיב, נשיא בית המשפט העליון אהרון ברק, על דעת עצמו, הגדיר את שני חוקי היסוד שהתקבלו ב-1992 כחוקה והגדיר אותה כמהפכה חוקתית. והנה, שנתיים טרם מינויו של ברק לנשיא בית המשפט העליון, החלטה רשמית של ועידת הליכוד, המוסד העליון של הליכוד, בהנהגתו של נתניהו, מגדירה את שני החוקים הללו כיסודות בחוקה ומגדירה את חקיקתם מהפכה חוקתית, ומתגאה, בצדק, בכך שממשלת הליכוד הובילה אותה. אגב, בניגוד למהפכה המשטרית – את המהפכה החוקתית הובילה ממשלת הליכוד, בהנהגת שמיר, בהסכמה רחבה עם האופוזיציה. הליכוד מתחייב לחקיקת עוד שני חוקי יסוד שיבטיחו את חריות האדם, כולל את השוויון בפני החוק, ובכך תושלם חקיקת החוקה.
שנית, הליכוד נשבע אמונים לעליונות המשפט, אותו עיקרון מבית מדרשו של בגין מאז הקמת תנועת החרות ב-1948. הוא מבהיר שכל הרשויות במדינה כפופות למשפט המדינה. והוא מבהיר הבהר היטב, שעם חקיקת חוקי היסוד הללו יוכל בית המשפט העליון להתערב לא רק בהחלטות הממשלה אלא גם בחוקי הכנסת. "זכויות יסוד של האדם מוגנות עתה לא רק נגד עריצות השלטון אלא גם נגד פגיעה לא הוגנת על ידי המחוקק."
זו דרכו ההיסטורית של הליכוד. המהפכה המשטרית היא מהפכה נגד האידיאולוגיה הזאת ויישומה החלקי בפועל. המהפכה המשטרית היא קודם כל מהפכה נגד האידיאולוגיה של הליכוד ומורשתו של בגין.

*** שאלה של אמון** – על פי הנראטיב של המהפכה המשטרית, אחת ממטרותיה היא לשקם את אמון הציבור בבית המשפט העליון, שנפגע מאוד בשנים האחרונות.
הבעיה אמיתית. אכן, אמון הציבור בבית המשפט העליון נסדק. בסקר חדש, שהתפרסם במוסף שבת של "ידיעות אחרונות", רק מיעוט מהציבור – 37%, נותנים אמון בבית המשפט העליון. חלק מן הסיבה לכך היא האקטיביזם השיפוטי, שפגע באמון הציבור, כפי שרבים וטובים, ואני ביניהם, התריעו לאורך השנים. סיבה נוספת היא מסע ההסתה וההכפשות נגד מערכת המשפט, מצד אלה שכביכול מנסים היום לפתור את הבעייה במהפכה המשטרית.
אך הצעתם – השתלטות הפוליטיקאים על בית המשפט, לא תפתור את הבעייה, אלא רק תחריף אותה. באותו סקר, רק 20% מהציבור נותנים אמון בכנסת. האם הפתרון לבעיית האמון בבית המשפט הוא הכפפתו למי שהאמון בו נמוך הרבה יותר?

*** הזגג** – בסרטו "הנער", מלמד הנווד צ'רלי צ'פלין את הילד שמצא ואימץ, לרוץ לאורך הרחוב ולנפץ חלונות, על מנת שהוא, הזגג, ילך אחריו ויתקן אותם. כך, אלה שבמשך שנים מסיתים נגד מערכת המשפט, משמיצים אותה ומדרדרים את אמון הציבור בה, ועכשיו באים עם "פתרון" לשיקום האמון בה. דימוי מתאים אחר הוא לאיש שרצח את הוריו ומבקש מבית המשפט רחמים, כי הוא יתום.

*** עלובי נפש** – אני בז לכל הביביסטים הבכיינים שהחליפו את תמונת הפרופיל שלהם בפייסבוק בכרזה הבכיינית: "אזרח סוג ב". יאללה, קחו טישו, עלובים.

*** מחלוקת בעידן פוסט אמת** – ניסיתי לקיים הידברות עם ביביסט מסוים. השיחה גלשה מהר מאוד לוויכוח סוער ובשלב מוקדם יחסית חתכתי אותו.

בן שיחי שטוף מוח, מהונדס תודעה ומוזן מהשקרים וההסתה ברשתות החברתיות. הוא שטוף קונספירציות, כך ודפי המסרים של תעשיית השקרים וההסתה ברשתות החברתיות. הוא שטוף קונספירציות, כך שאין שום בסיס משותף לשיח עימו. לדוגמה, הוא יודע, לא מאמין – יודע, בוודאות, שמשלמים למפגינים נגד המהפכה. מי שהולך להפגין מקבל 500 שקל. כמובן שמיספרי המפגינים נמוכים בהרבה ממה שמספרת לך "התקשורת הסמולנית". הוא המום ונדהם מכך שאני מכחיש את מה שכל אחד יודע – שמשלמים למפגינים כסף. "אה, ברור", הוא מתבכיין, "כל מה שאתה אומר זו אמת ומה שאני אומר זה שקר. ברור." כן, השיח הביביסטי הוא רלטיביזם פוסט מודרני על סטרואידיים. אין אמת. אין עובדות.

אני משווה את השיח הזה לשיח שלי עם אנשים רבים בימי המאבק על הגולן, או סביב עקירת גוש קטיף, או בנושא אוסלו ועוד. המחלוקת היתה קשה וכמעט לא ניתנת לגישור, אך היה זה דיון על דעות. לא על העובדות. ברור היה שהגולן הוא שטח בצפון מזרח המדינה הגובל בסוריה. היום אין עובדות. זה לא כיסא. אתה טוען שזה כיסא. אני טוען שזו נעל. למה אתה חושב, שאם אתה פריבילג מהאליטה אתה יודע טוב ממני אם זה כיסא או נעל? באופן הזה אי אפשר לדבר. איך מנהלים מחלוקת בעידן הפוסט אמת, כשאנו מתבוססים בביצת תרבות השקר הביביסטית?

*** ליברמן ורשימת המכולת** – ועוד באותה שיחה – בן שיחי פותח בטלפון שלו מסמך, ממנו הוא קורא רשימת מכולת של כל הסמולנים המושחתים שלא חקרו אותם או סגרו להם את התיק, שעה שבמשך שנים תופרים תיקים לנתניהו. זה חם צוואר, ההוא פגסוס, שלישי 2014, כל מיני הבלים וגוזמאות. וכמו כן, ליברמן.

עד לא מכבר, אותם גורמים הציגו את נתניהו ואת ליברמן כדוגמה לפוליטיקאים ימנים שהדיפ-סטייט רודף אותם. כמה שנים חוקרים את ליברמן, כמה שוטרים וכמה כסף מבזבזים, עד שיצליחו להפליל אותו. אין עבירה בספר החוקים שלא העלילו עליו. אפילו העלמת עדים. אילו הורשע, היתה זו הוכחה שהשופטים הסמולנים שותפים לקנוניה. מכיוון שהוא זוכה, הזיכוי הוא הוכחה שסתם רדפו אותו ותפרו לו תיקים. וכאשר גורמים בפרקליטות או פורשיה מתחו ביקורת על הזיכוי, היתה זו הוכחה שאפילו אחרי שזוכה, הסמולנים ממשיכים לרדוף אותו. עד שיום אחד הוא הפנה עורף לנתניהו ונתניהו הכריז עליו כשמאלני. ומיד, הוא עבר לצד הנכון של רשימת המכולת. הנה, ליברמן המושחת, שהעלים עדים, מאותרג כיוון שהוא סמולני, שעה שלנתניהו תופרים תיקים. הוא שאמרתי. קשה מאוד לנהל מחלוקת בעידן הפוסט אמת.

*** פגיעה ביודעין בבריאות הציבור** – אין שמץ של שיקול ענייני בהחלטתו של סמוטריץ' לבטל את המס על השתייה המתוקה. זו החלטה חפה לחלוטין משיקול של טובת הציבור. ההחלטה הזאת היא חלק מהמסע המטורף של ביטול כל מה שהחליטה עליו הממשלה הקודמת. יתר על כן, במלחמתם המטורפת נגד ממשלת השינוי, החרדים המציאו קונספירציה מטורללת, על פיה המס הוטל כדי לדפוק את החרדים. בכמאה מדינות הוטל מס על השתייה המתוקה, מתוך שיקול של שמירה על בריאות הציבור. האם הם עשו זאת כדי לתת אליבי לליברמן כשיחליט לדפוק את החרדים? זו החלטה צינית ופופוליסטית, תוך פגיעה ביודעין בבריאות הציבור.

*** אל תתנו להם רובים** – ארגוני הטרור לה-פמיליה ולהב"ה (קו-קלוקס-קלאן הישראלי) הם הזרוע הסמי-צבאית של הכהניזם. הקמת מיליציה כהניסטית חמושה הכפופה לבן גביר, עתידה להפוך לצבא פשיסטי בישראל. אל תתנו להם רובים!

*** מהיכן תמומן המיליציה הפשיסטית** – ממשלת הקלון הרעה הזאת, מקצצת בתקציבי חינוך ילדינו, בריאותנו, רווחתנו וביטחוננו, כדי לממן את הקמת המיליציה הפשיסטית של בן גביר.

נתניהו הוא בן של היסטוריון ובקיא בהיסטוריה, והוא יודע היטב מה קרה במקומות שבהן הוקמו, במאה שעברה, מיליציות פשיסטיות מהסוג הזה.

*** תומך טרור – השר (!) ל"ביטחון" לאומני נפגש עם משפחות המחבלים שהתנפלו בגרזינים על משפחה פלשתינאית, כולל ילדה בת שלוש, בניסיון לרצוח אותם והזדהה עם המחבלים, שהגשימו במעשיהם את האידיאולוגיה הכהניסטית. ראש הממשלה לא פיטר את תומך הטרור.**

*** מנהיג כהנא יוגנד – באולפן שישי הוקרן קטע מהופעה טלוויזיונית של בן גביר אחרי הטבח במערכת המכפלה, כאשר כיהן כמנהיג הכהנא-יוגנד, ועוד לפני שלמד מבני דמותו באסלאם הקנאי את שיטת ה"תאקיה", ההסתרה. הוא העלה על נס את המעשה של "הצדיק גולדשטיין". הוא אמר ש"לא תרצח" תקף רק כלפי יהודים. וכשנשאל אם הם יירו על חיילי צה"ל אם יישלחו לפנות יישובים הוא הבטיח ש"ישפך דם" (כלומר במקרה הזה "לא תרצח" לא תקף גם כלפי חיילי צה"ל). הוא הבהיר שאת הערבים צריך לגרש – "ערבים לערב יהודים לציון." זה בן גביר נטו, בלי מסכות. כל המהלך שלו נועד להביאו לשלטון כדי להגשים את תורת הגזע הזאת.**

*** מינוי אבסורדי – כששמעתי שמינו את מאי גולן לשרה לקידום מעמד האישה, ניסיתי לחשוב על האבסורד הכי קיצוני כדי להדגים עד כמה המינוי אבסורדי. במחוזות הדמיון החולני שלי, הצלחתי לדמיין את הסיוט הבא. תחזיקו חזק. מינוי של בן גביר לשר לביטחון לאומי.**

*** נגד הפרדה – בימים שבהם הארץ סוערת והחברה נקרעת כפי שלא נקרעה מעולם, הלכו מעימנו שני אישים שהם התגלמות המתינות וכל חייהם הוקדשו לקירוב לבבות ולקידום האחדות הלאומית – האחד הוא ד"ר צביקה צמרת והשני הוא פרופ' אמנון שפירא. אמנון שפירא, המזכ"ל המיתולוגי הנערץ של "בני עקיבא" וממנהיגי הקיבוץ הדתי, נלחם נגד ההקצנה הדתית והחרד"לות. המאבק שלו היה דתי, מטעמים דתיים וכדי לחזק את הדת והמסורת בישראל. אחת המלחמות הגדולות שלו לאורך עשרות שנים היתה נגד הפרדה מגדרית בציונות הדתית. הוא נלחם כארי שלא תיכנס, חלילה, הפרדה בין בנות ובנים ל"בני עקיבא". רק אחרי ססיים את תפקידו, הסכר נפרץ.**

*** מי רצח את תאיר ראדה – דבר אחד בטוח. עכשיו הרוצח מסתובב חופשי.**

*** גאה במערכת המשפט הישראלית – למרות שאישית אני מאמין באשמתו של זדורוב, אני גאה במערכת המשפט הישראלית, שכאשר יש ספק – היא מזכה נאשם ברצח. אני גאה במערכת המשפט הישראלית, שכאשר עולה ספק מחליטה על משפט חוזר ובמשפט החוזר השופטים אינם מחויבים לפסיקות במשפט הקודם, אלא בוחנים מחדש את הראיות ופוסקים על פי הבנתם ומצפונם.**

אם הפרקליטות אכן דבקה בעמדתה, אני מצפה שתערער, כי אם להערכתה הרוצח מסתובב חופשי, עליה לעשות מה שהחוק מאפשר לה, כדי למנוע זאת. האירוע צריך לספק חומר למחשבה לתומכי עונש המוות. אדם שמורשע בדיון – עשוי להיות מזוכה בעתיד. מי יחזיר לחיים את מי שהוצא להורג?

הרמב"ם כתב: "יותר טוב ויותר רצוי לפטור אלף חוטאים מלהרוג נקי אחד ביום מן הימים."

*** הרוב יקבע מי אשם – אלה שמנצלים את פסק דין זדורוב כדי להשתלח במערכת המשפט וכדי להצדיק את המהפכה המשטרית שכנעו אותי. אני מציע שמעכשיו, מי שיחליטו אם נאשמים ברצח אשמים או זכאים יהיו הפוליטיקאים, כי הם מבטאים את רצון העם, ואם העם רוצה לזכות או להרשיע נאשם – העם יקבע. זאת הדמוקרטיה, לא?**

*** שופט מבריק – השופט אשר קולא, ראש הרכב המשפט החוזר של רומן זדורוב הוא איש הגולן. הוא תושב חספין. היה סגן ראש המועצה האזורית גולן והיועץ המשפטי של ועד יישובי**

הגולן בשנות המאבק "העם עם הגולן". אדם מבריק, חריף ביותר, חכם מאוד, הגון וישר. עם זאת, אני נוטה לקבל דווקא את עמדת המיעוט. הראיון של זדורוב לברהנו טגניה בערוץ 12 חיזק את הערכת זו.

*** אבישי גרוסמן** – הלך לעולמו המחנך והסופר אבישי גרוסמן מקיבוץ עין שמר. איש יקר. מחנך שנשמתו. היה מן היונים ביותר בתנועה הקיבוצית ותמך בסרבנות שירות ב"שטחים", והיו בינינו מחלוקות עמוקות וויכוחים בתקשורת הקיבוצית. בשנים 2001-2003 חבשנו יחד את ספסלי בית המדרש "ניגון" במדרשה באורנים, והתיידדנו מאוד. הכרתי בערכי ומוסריותו, שהביאו אותו למסקנות פוליטיות הפוכות לשלי. לעומת זאת, דעותינו היו קרובות מאוד בנושא הקיבוצי – תמיכה בערכי הקיבוץ השיתופי. ב"ניגון" למדתי להכיר פן אחר שלו – אהבתו למקורות ישראל והזדהותו עם ארון הספרים היהודי. יהי זכרו ברוך!

*** ביד הלשון: בֵּית קָמָה – בית קמה הוא קיבוץ של תנועת הקיבוץ הארצי במועצה האזורית בני שמעון, 4.5 ק"מ מצפון לרהט. הקיבוץ עלה לקרקע ב-1949. יסדו אותו עולים חלוצים, שורדי השואה, בוגרי תנועת השומר הצעיר בהונגריה. יעקב לוינגר, שליח השומר הצעיר במזרח אירופה, שאירגן את הגרעין לעלייה ולהתיישבות, העניק לקיבוץ את השם ספיח. ספיח הוא תבואה או גידול אחר הצומחים מאליהם מהזרעים שנשרו בשעת הקציר הקודם. ההשראה שלו לשם היה שירה של רחל המשוררת "ספיח".**

הן לא חרשתי, גם לא זרעתי,
לא התפללתי על המטר.
ופתע, ראה-נא! שדותי הצמיחו
דגן ברוך שמש במקום דרדר.

האם הוא ספיח תנובות מקדם,
חטי חדנה הם, קצורים מאז?
אשר פקדוני בימי העני,
בקעו עלו בי בארץ זו.

שגשגנה, שגינה, שדמות הפלא
שגשגנה, שגינה, וגמלנה חיש!
אני זכרת דברי הנחם:
תאכלו ספיח ואף סחיש.

לוינגר ראה באותם פליטי שואה העולים לארץ ישראל להקים יישוב בנגב, נס כמו צימוח הספיח בשירה של רחל. ראה בשירה של רחל ביטוי לתקווה לשגשוג ופריחה והצלחה. רחל כתבה את השיר בהשראת נבואת הנחמה של ישעיהו לנצורים בירושלים במצור של רבשקה, שר הצבא האשורי.

ישעיהו הבטיח לנצורים ניצחון: "אל תירא מפני הדברים אשר שמעת, אשר גדפו נערי מלך אשור אתי. הנני נתן בו רוח ושמע שמועה ושב לארצו והפלתיו בתרב בארצו. ... לא תנתן ירושלם ביד מלך אשור. הנה אתה שמעת את אשר עשו מלכי אשור לכל הארצות להחרימם, ואתה תנצל. ולא רק ניצחון במלחמה מבטיח ישעיהו, אלא גם שגשוג בימי השלום שאחריה: "אכול השנה ספיח ובשנה השנית סחיש ובשנה השלישית זרעו וקצרו ונטעו כרמים ואכלו פרים." ברוח הזאת הציע לוינגר את השם.

ואכן, כשהקיבוץ עלה לקרקע הוא נקרא ספיח. מתוך מגילת העלייה של הקיבוץ: "אנו חברי קיבוץ השומר הצעיר 'ספיח', מפליטת הגולה אשר בהונגריה, מניחים את היסוד לביתנו, להיותו

ישוב של קבע בערבות הנגב המשוחרר, באדמות תל אל מליחה. יהי ביתנו זה אשר יקום לנו, לבנינו, ולנידחי הגולה, אשר יבואו לארוג יחד אתנו מסכת חיים, בניין ויצירה.” ועדת השמות הממשלתית לא אישרה את השם ספיח, והחליטה לתת לו את השם בית קמה. השם בית קמה מציין את שדות הקמה, התבואה המשתרעים בסביבה זו. השם ניתן לקיבוץ בהשראת הפסוק “והיה כאסוף קציר קמה” (ישעיהו ז’). זה שמו של הקיבוץ מאז 1951. לאחר העלייה לקרקע הצטרפו לחלוצים מההונגריה חלוצים מפולין, ובשנים שלאחר מכן גם מארגנטינה, צרפת וישראל.

אורי הייטנר

* * *

שמעון גרובר הבריחה משבי הטייקונים

הטייקונים שולטים בכל מגזרי המשק. לכן, כל פעם שאנחנו, הצרכנים, צורכים ומשלמים עבור מוצר או שירות כלשהו, הטייקונים מתעשרים ואנחנו מתרוששים; כי בכל אשר נפנה בחיפוש אחר מחירים זולים, רוב הסיכויים הם שמה שאנחנו מחפשים נשלט או נמצא בבעלות אחד הטייקונים. במילים אחרות, הגענו למצב שאנחנו שבויים כלכליים או וסלים של הטייקונים. ולא רק אנחנו, הצרכנים, שבויים שלהם; גרוע יותר הוא מצבם של שכירי הטייקונים, שמשתכרים שכר רעב, הידוע יותר כשכר מינימום, שמגדיל את עושרם של מעבידיהם הטייקונים. עלובי החיים הללו אנוסים לעמול בתנאי עבדות על מנת להאכיל בפת לחם את עצמם ואת בני ביתם.

אז איך הגענו – 75 שנה לאחר קום המדינה – למצב מביש ומסוכן זה? הרי בשנים הראשונות ליסוד המדינה, ישראל היתה מדינת רווחה, כאשר רוב המשק נוהל ונשלט על ידי תנובה, הצרכניות, בנק הפועלים, ההסתדרות, סולל-בונה קופת החולים הכללית, המושבים והקיבוצים, דהיינו על ידי מפלגות השמאל הסוציאליסטיות, שכל ראשון במאי צעדו וזעקו בראשי חוצות על שיויון כלכלי וחברתי.

מסתבר, שבנוסף למהפך השילטוני של 1977 – התחוללה בהדרגה התפתחות חברתית באמצעות קשרים והיכרויות מהצבא או מהאוניברסיטה או מכל מיני מסגרות אחרות, שאיפשרה ליוזמים ולשאפתנים להקים או לרכוש כל מיני גופים כלכליים באמצעות אשראי בנקאי נדיב, או קבלת מענקים ופטורים מחבריהם הבנקאים, או מחבריהם בכירי הממשל. שנים ספורות לאחר שהיו בעלי גופים כלכליים, שבעזרת קשרים ומכרזים תפורים הלכו והתעצמו, גמלו לחבריהם שנפלטו מהשירות הממשלתי, שעזרו להם להתעצם, והציבו אותם בתפקידי הניהול הבכירים, בעלויות שכר, מענקים ומצנחי זהב מופלגים והזויים.

כדי לממן את עלויות השכר הגבוהות של הבכירים, חייבים בעלי הגופים הכלכליים לייקר את מוצריהם ושירותיהם, ובנוסף חייבים הם לשלם משכורות רעב לפועליהם קשי היום. אז מה ניתן לעשות על מנת לצאת מהשבי של הטייקונים?

התשובה לכך היא נחישות בהחרמה ממושכת של כל מוצרי החלב למיניהם, פרט לחלב בשקיות; החרמת כול סוגי הלחמים למיניהם, פרט ללחם האחיד; גזירת כרטיסי האשראי וביטול הוראות הקבע – ותשלום באמצעות מזומנים; הגעה למקומות העבודה בתחבורה ציבורית או בצעידה רגלית; הימנעות משהייה באתרי נופש, מלונות וצימרים יקרים, הימנעות מהלוואות למסיבות בר ובת מצווה, הימנעות מטיולים אחרי השירות הצבאי להודו, לתאילנד ולדרום אמריקה, ולהפסיק אחת ולתמיד לחיות באמצעות משיכות-יתר נצחיות.

כל זאת משום שבכל פעם שאנחנו רוכשים ומשתמשים ברכב פרטי, אנחנו מעשירים את טייקוני יבואני הרכב, את טייקוני חברות הדלק ואת טייקוני חברות הביטוח. כל פעם שאנחנו רוכשים מעדני חלב למיניהם, אנחנו מעשירים את טייקוני המחלבות הגדולות. כול פעם שאנחנו נוטלים הלוואות, אנחנו מעשירים את טייקוני הבנקים.

בסיכומו של דבר, אם נתעלם מהפרסומות באמצעי התקשורת, שעושות לנו שטיפות מוח השכם והערב לקנות ועוד לקנות ועוד לקנות, ואם נשכיל להתעלם מהמושגים "מותגים" ו"אופנה", ואם נסתפק ברכישת המוצרים הזולים ביותר, ואם נתעלם מהדשא הירוק של שכנינו, ואם נחיה בצניעות, או אז נצליח לברוח משבי הטייקונים.

שמעון גרובר

אהוד: אני דווקא נהנה מאוד מצריכת המוצרים שבעיניך מעשירים את הטייקונים. אנחנו חיים רק פעם אחת ואין כל טעם שאעניש את הטייקונים בכך שאחיה על "לחם צר ומים לחץ" (ישעיהו ל', כ').

* * *

אורית דשא ינאי ברנר אביב בסתיו חיינו...

ראשית ניסן
הניצנים נראים בארץ
גם עת הזמיר –
הגיעה
וקול התור –
נשמע בארצנו.
הכול כל כך שליו ומוריק...
ורק זמננו –
מהיר ונמהר,
עובר לריק
ונגמר...

חיפה היפה
אביב, תשפ"ג

* * *

ד"ר עדינה בר-אל נטע לי ליפקין – מחקר על עשב הים

לפני מיספר שבועות, במסגרת תערוכה חקלאית בערבה, חולקו מלגות מחקר לסטודנטים מצטיינים העוסקים במחקרים חקלאיים בערבה. את המלגות העניק רן גוראון, מנכ"ל בזק, מתוך קרן שיסד על שם אביו, יאיר גוראון ז"ל.

אחת הסטודנטיות שזכתה במלגה היא נטע לי ליפקין, שחוקרת את עשב הים.

מהו עשב הים? כיצד תורם המחקר אודותיו לאקולוגיה של כדור הארץ? כל זאת ועוד למדתי בשיחתי עם נטע לי.

נטע לי ליפקין הגיעה ללימודיה ללא

רקע קודם הקשור למחקרה זה. היא ילידת רוסיה, הגיעה לארץ כתינוקת והתגוררה עם משפחתה רוב חייה במרכז הארץ. היא חוקרת את עשב הים *Halophila stipulacea* (ימון הקשקשים), שמקורו באוקיינוס ההודי ובמפרץ אילת. היא למדה במכמורת לתואר ראשון בביוגיאומיה ימית, שם היא נחשפה לראשונה למושג "עשב ים".

"לאחר מכן למדתי בקורס באילת שנקרא: 'עשב ים, אקולוגיה וביוגיאומיה של עשבי הים במפרץ אילת.' מסתבר שבאילת קיים "המרכז הבין אוניברסיטאי", שמאגד בתוכו את כל האוניברסיטאות תחת ההנהלה של האוניברסיטה העברית בירושלים. בנוסף היא נוסעת פעם בשבוע לאוניברסיטת חיפה להשתתף בקורסים במסגרת לימודיה. כך שהיא "מתרוצצת בכל הארץ", כי עיקר מחקרה נעשה בחצבה אשר בערבה.

כאמור, נטע לי ליפקין לאחרונה מלגת מחקר על שם יאיר גוראון ז"ל.

מהו עשב הים?

כאשר נטע לי התבקשה להסביר את מחקרה, היא התחילה בהגדרת "עשב הים". "עשב הים הוא צמח עילאי ימי, עם מערכת שורשים, עצה ושיפה ופרחים." היא אומרת. "זה בעצם צמח אמיתי בניגוד לאצות, (מה שאנחנו קוראים seaweed), אשר אין להם מערכת עצה ושיפה, אין להם מערכת שורשים (אצות נקשרות למצע קשיח על ידי כפתורי הצמדה) וכמובן אין ואין להם אפילו פרחים, ולעשב הים יש פרחים אמיתיים. זה הצמח היחידי שאנחנו יודעים שהוא פורח מתחת לים."

נטע לי מספרת על התהליך ההיסטורי של התפתחות צמחים אלו: "בדומה ליונקים כמו דולפינים ולווייתנים שהיו ימיים, עלו ליבשה, התפתחו בה וחזרו לים; כך קרה גם בתהליך האבולוציה של עשב הים: הצמחים הללו היו בתחילה באזורים אסטואריניים, אזורים מפגש של נחלים עם ים בהם יש 'מים מליחים' Brackish water, (כלומר: מלוחים פחות ממי הים, אך לא מתוקים כמו מי שתייה או השקיה). במהלך המסת הקרחונים אותם צמחים היו צריכים לעשות אדפטציה: לבחור לעלות במעלה הנחל ובעצם להישאר בסביבה של המים המתוקים, או להישאר בתחום המים המלוחים, בים. והם 'בחרו' במים המלוחים. זה קרה בערך ארבע פעמים במהלך האבולוציה של אותה קבוצת צמחים, אשר מונה היום כשבעים מינים של עשבי ים שונים.

המחקר בחצבה

בראש המחקר עומד ד"ר גדעון וינטר. וזה נעשה ביישוב חצבה בערבה, בתוך מערכת של אקווריומים mesocosm, אשר בה ניתן לדמות את הסביבה הימית על ידי ערבוב מלחים שונים במים מתוקים.

"היתרון באקווריום הוא, " אומרת נטע לי, "שאנחנו תמיד יכולים לשמור על התנאים שאנחנו

מדמים, כמו רמת pH, טמפרטורה ונוטריוכימיה. כלומר: אנחנו מדמים את הסביבה הימית, אנחנו יכולים ליצור סביבה עם פרמטרים שונים. לדוגמה: לפעפע פחמן דו חמצני כדי לדמות מצב של החמצה של אוקיינוס: עליית חומציות המים עלולה להזיק למערכות אקולוגיות וליצורים שחיים

באוקיינוס. המערכת מאפשרת להוסיף חנקות ופוספטים (הנוטריינטים – האאוטרופיקציה eutrophication), ואז לראות מה קורה כאשר חומרים שונים מגיעים אל הים עקב גידול האוכלוסייה בעולם, אשר רובה יושבת ליד חופי הים. החומרים הם תוצרים של התעשייה המתפתחת, הביוב וגם חומרים המשמשים לחקלאות, ונסחפים למקורות המים באמצעות נגר עילי, הגשמים, והן בעקבות התעשייה.”

את הפרמטרים שנטע לי מדמה במזוקזום היא לוקחת מאירגון IPCC שהוא ארגון שמאגד בתוכו כ-170 קבוצות של מדענים תחת מטריית האו"ם, שחוקרים את השינויים שעלולים להתרחש בעולם, כגון מידת התחממות כדור הארץ. הם מפרסמים דו"חות על ממצאיהם והניבויים שלהם, ומזהירים אותנו לקראת העתיד.

”ד"ר גדעון וינטר הוא אחד החוקרים המובילים של עשב הים בישראל בפרט וגם בעולם. וזה כבוד גדול להיות סטודנטית שלו.” היא מוסיפה.

יתרונותיו ותרומתו של המחקר לאקולוגיה העולמית

לשאלה מה היא מתכוננת לעשות בסיום מחקרה זה, אומרת נטע לי שהיא מתכוונת להמשיך באקדמיה במחקריה. ”זהו תחום כל כך רחב שיש להשלים עליו הרבה מאוד מידע וידע.” היא אומרת. ”רק לאחרונה מבינים את חשיבותם האקולוגית. אני מקווה שאני אוכל להמשיך במחקר שלי ולהתרחב אולי בקנה מידה יותר גדול. גם מחקר שעשיתי וגם בהסתכלות בטבע עצמו. וחוז ומזה יש לי חלום שיהיה שיתוף פעולה בין המדינות השונות, כי את אסונות טבע לא מקורות בגבולות ואנחנו כולנו חיים על אותו כדור ארץ מופלא.”

לשאלה מהי תרומתו של עשב הים לאקולוגיה העולמית, עונה נטע לי: ”עשב ים מוגדר כ Ecosystem engineer, כלומר מהנדס של סביבה. והוא נקרא כך בצדק. ראשית כל, מערכת השורשים שלו שומרת על החול בחוף הים שלא ירחף, מונעת אירוזיה של החוף עצמו. בדרך כלל הגלים אשר מגיעים אל החוף מתנפצים אליו בצורה חזקה. עשב הים שנמצא בדרכם מוריד מהם את עצמתם ובכך מונע את הבלייה של החוף. בנוסף לכך בזכות עשב הים אלמוגים וכל מיני יצורים ימיים יכולים ליהנות ממים יותר נקיים. בנוסף לשמירה, עשב הים עושה פוטוסינתזה. כאמור, הוא צמח ככל הצמחים ולכן הוא לוקח פחמן דו חמצני מעמודת המים ומשחרר חמצן, וכך הוא מוריד את החומציות של האוקיינוסים. כמו כן יש לו יכולת להטמין פחמן דו חמצני בקרקע ולהפחית את סך הפחמן הדו חמצני שאנחנו פולטים, ובזכות עשב הים, האלמוגים וכל מיני יצורים ימיים יכולים ליהנות ממים פחות חומציים ויותר נקיים. ניתן אפילו לומר שיעילות עשב הים גבוהה יותר מיערות הגשם, אך זאת עדיין השערה שנמצאת תחת מחקר. זאת ועוד, בעלי חיים שונים חייבים את נוכחות עשב הים כדי לעבור ממצב של התבגרות לבגרות. צדפות קיפוד שונות, לדוגמא, ללא נוכחות עשב הים הן לא יכולות לעבור את השלב של juvenile, הן לא יכולות להתבגר ולהתרבות. ובכלל עשב הים נותן תמיכה למארג אקולוגי חזק, שיכול לעמוד בפני שינויים שקורים בעולם. הוא משפיע על דגים שונים, סרטנים, לובסטרים, תמנונים, דיונונים, שרימפס, צדפות, כוכבי ים וסוסונים. ניתן לומר שזאת נישה אקולוגית שבמשך שנים נחשבה פשוטה, לא מעניינת כאלמוגים למשל שהם צבעוניים. אבל ברגע שמסתכלים על העשב זה עולם מדהים. כל כך חשוב.”

עשב הים הוא בעל תפוצה נרחבת בכל העולם. יש מינים שונים שנמצאים במקומות שונים. נטע לי חוקרת את *Halophila stipulacea* (ימון הקשקשים). היא נמצאת באוקיינוס ההודי, במפרץ הפרסי ובים האדום. "הלופילה היא אחד הזנים הראשונים שמצאו בים התיכון. מאז שפתחו את תעלת סואץ. אני טוענת שהלופילה חכמה. ומדוע הלופילה חכמה? כי מיד לאחר שסיימו את חפירת תעלת סואץ ופתחו אותה לשיט היא כאילו אמרה לעצמה: 'אני רוצה לראות מה קורה בים

התיכון'. וכבר ב-1870 מצאו אותה בים זה. ואז בשנת 2002 היא חדרה גם לים הקריבי." מצד אחד עשב הים הוא צמח מאוד ניאפילי, בעל יכולת קיום; ומצד שני קצב ההידלדלות שלו בעולם גבוה ביותר – שבעה אחוזים בשנה. (לעומת אחוז הפחתת האלמוגים, לדוגמא, שהוא 4.9 אחוזים). הסיבה היא כמובן שינויי האקלים וגם העובדה שאנשים משמידים אותו, כי הוא לא נראה להם כל כך יפה.

היתה כתבה מעניינת ב science advances בנושא זה. לאחר היעלמות של עשב ים מקומי, נעשה מאמץ לשחזור מרבדי עשב הים שנעלם ע"י נטיעה של שתילים. אלו נקלטו באופן מוצלח ואזורים שלמים חזרו לחיים. הטמנה של תרכובות החנקן והפחמן בסדימנט עלתה, הימצאות של ומינים שונים של דגים (הקשורים במזון אדם), אשר חשבו שנכחדו חזרו לאזור, צדפות ואפילו עופות, ביניהם אווזים, חזרו לפקוד את המקום. [R. J. Orth, et al., Restoration of seagrass habitat leads to rapid recovery of coastal ecosystem services. Sci. Adv. 6, 1–10] (2020).

ונשוב למלגה על שם יאיר גוראון שהוענקה לה. "מלגות שניתנות לסטודנטים בארץ הם כמו אוויר לנשימה." היא אומרת. "המחקר שלי הוא פול טיים ג'וב, אי אפשר לעבוד בעבודה נוספת. אני נעה על קו חיפה-אילת, אין לזה זמן. להיות סטודנט בארץ זה כמו עכבר שרץ ללא הרף בתוך גלגל, והמלגה איפשרה לי אוויר לנשימה. ובכלל, אני לא רוצה לקחת על עצמי לעסוק במשהו אחר שאינו המחקר שלי, האם אין זאת כבר עבודה במשרה מלאה בפני עצמה? ולכן אני אומרת תודה לוועדה שבחרה לתת לי את המלגה הזאת ולאפשר לי לחקור את עולמם הקסום והלא ידוע של עשבי הים."

עדינה בר-אל

זהו חלק מכתבה שפורסמה בעיתון "יבול שיא", גיליון מרץ 2023.

* * *

אהוד בן עזר

אחרי 60 שנה

מתוך האפילוג למהדורה החדשה

של "המחצבה" בהוצאת אסטרוולוג, 2001

(הספר יצא לאור לראשונה באפריל 1963)

בסתיו 1961, בראשית שנת תשכ"ב, ואני בחור כבן עשרים וחמש, סטודנט בתחילת השנה השלישית בחוגים לפילוסופיה, פילוסופיה עברית וקבלה באוניברסיטה העברית בירושלים,

פוטרתי מעבודתי כמנהל בית-ספר ערב להשכלת-מבוגרים מטעם המחלקה להנחלת הלשון במעוז-ציון, ליד הקסטל, כיום חלק ממבשרת-ציון. הפיטורים היו גם מעבודתי כמורה לתלמידי הכיתה העליונה, שכללה כעשרה תלמידים מבני העדה הכורדית. גילם נע בין עשרים וארבע עד ארבעים וחמש שנה, רובם ראשי-משפחות והם מיקירי העדה במקום וקשורים בינם לבין עצמם בקשרי אחווה ורעות אשר, אודה על האמת, קסמו לי לא מעט והיו לי לקח חשוב אולי יותר מן הלקח המועט שהצלחתי אני להורות אותם בשיעורים.

נותרתי כמעט ללא אמצעי קיום לאחר שהסכום שחסכתי לשם לימודיי באוניברסיטה מעבודתי, שנתיים לפני-כן, כמדריך-שכיר בסניף "הנוער העובד" בדימונה, אזל. אותה תקופה כבר ראיתי את עצמי כסופר, אף כי כל מה שהיה בידי הם שיר אחד "האביב הגדול" שנדפס במוסף "תרבות וספרות" של "הארץ" בשנת 1955, בהיותי בן תשע-עשרה, ומכתב מאת הסופר ש"י עגנון, שהסכים לקבל אותי לשיחה לאחר שסיימתי לקרוא את כל כתביו, שיחה שבה לא סיפרתי לו על רצוני להיות סופר אף כי היתה לי הרגשה שהוא חש בכך, וכך טיטות רבות של שירים וסיפורים במגירותיי.

סיפורים קצרים פירסמתי אז בעיתון המנוקד "למתחיל" שבעריכת רחל ענבר, חלקם היה מעין רישומים שינקו בעקיפין מהווי תלמידיי המבוגרים, יוצאי כורדיסטאן הגרים במעוז-ציון, רובם עבד במחצבת הקסטל הסמוכה של חברת "אבן וסיד", מרחק הליכה מבתיהם. עם פיטוריי מבית-הספר, בגלל תקן לא מספיק של תלמידים בכיתתי, הלכו תלמידיי במשלחת להפגין במחלקה להנחלת הלשון במשרד החינוך והתרבות בירושלים כדי שיחזירו אותי אליהם. בשומעו אותם חמק [ד"ר שלמה קודש] מנהל המחלקה באותו זמן, מן הדלת האחורית של משרדו ונמלט לרחוב למען לא יצטרך לעמוד בפניהם ולהשיב על שאלותיהם.

אהוד ובעלת-הדירה בני (בניכר) סיל, במרפסת דירתה החדשה ברחוב ואשינגטון בירושלים, 1962, אליה עברה אותה שנה עם כל הסטודנטים דייריה מביתה ברחוב עקיבא 4 בעיר.

הייתי מלא זעם אבל ביקשתי מתלמידיי שלא ימשיכו להפגין. נסגרתי בחדרי בבית ערבי ישן ברחוב עקיבא 4 (לימים נעשה חדרי-לשעבר חלק מאולם מרכזי של גלריה לתמונות ושל בית-קפה), ולאחר שרבתי גם עם הוריי, שלא יכלו לעזור לי כספית במצב המחורבן שאליו נקלעתי לאחר פיטוריי – חדלתי גם לנסוע לבקר בסופי-שבוע בביתנו בפתח-תקווה. בשבתות הייתי סועד על שולחנה של בעלת-הבית פניכר (פני) סיל, בתו של יצחק אפשטיין הידוע, בעל ה"שאלה

נעלמה", ואלמנתו של המוסיקאי האנגלי הירושלמי סידני סיל, שעמד בראש מחלקת המוסיקה של "קול ירושלים" בתקופת המנדט הבריטי.

ומדוע הסתגרת? – כי התחלתי לכתוב סיפור בשם "מנהל עבודה חדש". סיפור שאולי היה לו קשר לזעם שלי על פיטוריי מהעבודה, אך לא לאירוע ממשי כלשהו במעוז-ציון. עם זאת, שעה שכתבתי שמעתי את תלמידיי-משם מְדַבְּרִים, וגם את אנשי דימונה, יוצאי מרוקו, שאותם היכרתי כשנה-שנתיים לפני-כן, והזדהיתי עימם, אך הקפדתי, ובמכוון, שלא יהיה אפשר לזהות דווקא יוצאי עדה מזרחית אחת, מסויימת, בסיפור, אלא יתאים כמעט לכולן.

מה הביא אותי לכתובה הזו? – לימודי באוניברסיטה כללו שני חוגים: פילוסופיה כללית, פילוסופיה עברית וקבלה, ולשניהם היתה עליי השפעה חיובית על דרך השלילה. כלומר – לא שלימדו אותי איך לעשות סיפור, אלא לימדו ממה לא לעשות סיפור.

בשנים ההן הייתי תחילה מושפע מאוד-מאוד מן האופנה הקפקאית העגנונית הסימבולית שצירפה את סגנונו של "ספר המעשים" וסגנונו של בעל "המשפט" ו"הרופא הכפרי". לתומי או שלא לתומי חשבתי אז שהדרך הטובה ביותר לסופר מתחיל היא לחזור על ה"רומאן" שהתפתח בין עגנון לבין פרשנו, פרופ' ברוך קורצווייל. על הסופר לחבר סיפורים סמליים שצפונות בהן חידות, ועל המבקר לפענח ולמצוא מה רצה הסופר לומר. על חלקו של הקורא לא חשבתי כלל באותה תקופה, היה לי ברור שהכרה ספרותית פירושה מתן גושפנקה של מבקר לסופר. ואם לא יהיה למבקר מה למצוא בסיפור – כיצד אהיה אני לסופר?

הושפעת גם מהלך-הרוח של תודעה יהודית ושיבה אל המקורות, ומהקביעה של קורצווייל כי לא תיתכן ספרות עברית בעלת ערך מבלי יניקה מן העבר היהודי. אמנם, זו לא היתה הסיבה היחידה שהניעה אותי לבחור בלימודי הקבלה. בשעתו קראתי בעיתון "הארץ" את התקפותיו של קורצווייל על שני כרכי ספרו של פרופ' גרשם שלום "שכתי צבי והתנועה השבתאית בימי חייו". המאמרים ריתקו אותי כל-כך שמיהרתי לקרוא את שני הכרכים, וביום שבו סיימתי את קריאתי, החלטתי שאעלה לירושלים ואהיה תלמידו של גרשם שלום.

בניגוד לרושם האוטוביוגרפי המתקבל מהרומאנים המאוחרים שלי, מעודי לא הייתי סטודנט לספרות עברית באוניברסיטה כי לא היה בכוונתי להיעשות מורה לספרות, גם לא חוקר או היסטוריון של תולדות הספרות. גם פחדתי פן המגע עם החומר הנלמד ירחיק אותי מן העברית המדוברת, וסופי שאכתוב בסגנון שאותו אינני אוהב לקרוא אצל אחרים. גם לא מצאתי בתוכנית לימודי החוג שום שיעור העוסק בהדרכה לכתובת רומאן וב"כתיבה יוצרת". שמעתי על קיומם של קורסים מעין אלה בארה"ב. אותה תקופה תליתי בהם תקוות רבות. כיום הם ניראים לי מועילים בעיקר לפרנסתם של הסופרים המנחים אותם.

שנתיים יפות בחיי, שבהן למדתי ספרות עברית וכללית בבית-הספר "תיכון חדש" בתל-אביב אצל יעקב בהט וטוני הָלָה, הספיקו לי לכל החיים. כך חש גם חברי אנוש בר-שלום, שהיה הכוכב של כיתתנו הספרותית, ובבואו לאוניברסיטה הירושלמית עזב את הספרות והלך ללמוד משפטים. וכך באתי לאוניברסיטה בשנת 1959 כשאני מלא תקוות. מה שקרה היה ההפך הגמור מתקוותי, אך למענו בלבד היו כדאיות שנות הלימודים. התנפלתי ברעבתנות על סיפורי "ספר הזהר", "שערי אורה" ושאר ספרי קבלה, נכחתי בכל הרצאותיו של מורי הנערץ פרופ' גרשם שלום, והיתה לי הרגשה שאני עולה על עקבותיו הנסתרים של עגנון. לשמחתי כל הסיפורים שכתבתי באותה תקופה גנוזים עימי ולא ראו אור בדפוס. אפשר לומר ש"נירפאתי" מהכתיבה הסימבולית כאותו ילד שנירפא מתאוותו לדובדבנים רק לאחר שמילא בהם את ביטנו עד שנמאסו עליו.

היינו, תלמידי הסמינריון של פרופ' גרשם שלום, קבוצה מיוחדת במינה שכללה בין השאר את ש. שפרה, מיכל גרי, מתי מגד, יוסף דן, יוסף בן-שלמה, שלמה צוקר, אברהם נוריאל, משה-חיים ויילר, הנזיר יוחנן ואן-הובן, דבורה דימאנט, אריה טוויג, ד"ר פּוֹזֶן, חנה קודש, יוסף בר-יוסף ואיתמר גרינוולד. אני זוכר את דברי אחד המורים בחוג לפילוסופיה עברית וקבלה, אפריים גוטליב, שאמר לנו כי בסופו של דבר אין שום סוד בתורת הסוד. כל סוד עתיד למצוא את פירושו, אמנם, לעיתים, רק אחרי מלאכת פירוש ופיענוח ארוכה ומייגעת. בעיקרון הדבר דומה לפתרון תשבצים או לפשר הסמלים בחלום לפי הפסיכואנליזה. "הסודות האמיתיים", אמר גוטליב,

"מצויים בפילוסופיה, כי שם אנחנו מגיעים אל גבול ההכרה והידיעה של האדם, וכל אשר מעבר להם הוא הנעלם הגדול."

הרגשתי, כי אם אלך עד לסוף בדרך של כתיבה סימבולית, סופי שאכתוב סיפורים על-פי תורת הספירות ויתר הבחינות הקבליות. תרגיל שיכול אולי להיות מעניין למבקר ספרותי חדש, בתנאי שאף הוא למד קבלה, ואולם דברים אלה כבר נעשו טוב יותר בספר הזהר עצמו ובחלק מסיפוריו של עגנון, ואם אני אחזור עליהם תיראה הפרוזה שלי מלאכותית ומזוייפת. נהניתי מאוד מהמשך לימודי בקבלה ובתולדות התנועה המשיחית. הם השפיעו מאוד על הבנתי את ההיסטוריה היהודית ועל סדרת הראיונות שערכתי והבאתי בספרי "אין שאננים בציון" (1986) – אך שוב לא תליתי בלימודים האלה תקוות שישמשו לי "חומר גלם" ספרותי.

הלקח שהוצאתי מלימודי הפילוסופיה הכללית היה פורה יותר. אם הספרות היא כמין "קומה שנייה" כדי להתבונן ממנה אל המציאות היומיומית, היתה לי הפילוסופיה קומה נוספת מעל לקומת הספרות, ממנה ניתן להתבונן במלאכת הכתיבה. שטף החיים המציאותיים זוכה למעמד של התבוננות בו וגיבושו רק משאתה עולה לקומת הספרות, ואילו את הנעשה בקומת הספרות אינך יכול לבחון אלא מנקודת תצפית גבוהה יותר של הפילוסופיה.

וכך אמנם קרה לי. חדלתי לכתוב סיפורים בנוסח הקודם, הסימבולי, המודרניסטי. התחלתי ללמוד את הפילוסופיה של קאנט: "הנחת יסוד למטפיסיקה של המידות" ו"ביקורת התבונה הטהורה". התחלתי גם לעבוד כמורה באותו בית-ספר ערב למבוגרים, מבני העדה הכורדית, במעוז-ציון, הקסטל, כיום חלק ממבשרת-ציון אשר בהרי ירושלים. והתחלתי לכתוב לפרנסתי את אותם סיפורים קצרים, מעין סקיצות, של הווי מזרחי – לעיתון "למתחיל" (הצפונים עד היום בגיליונותיו המצהיבים) ובהם כבר הופיעו בשמותיהם חלק מגיבורי "המחצבה", ותואר רקע שהיה דומה מאוד לסביבה שהתגבשה אחר-כך ברומאן. הסיפורונים האלה שימשו אותי כחומר קריאה ולימוד בכיתת המבוגרים.

המיפגש קאנט ומעוז-ציון הוא אשר הוליד בי נטייה חזקה לריאליזם, שקיבל בשנים מאוחרות יותר כיוון של נטורליזם ושל שימוש רב בחומר דוקומנטרי לצורך הידיעה הבידיונית. זו היתה עבורי כמין "לידה חדשה" מבחינה ספרותית. התפוצצות פנימית אשר הולידה את הרומאן הראשון, שהיה שונה מכל מה שכתבתי בעשרות ובמאות דפים של טיוטות במשך עשר שנים תמימות לפני כן.

הרומאן שאב את כל הרקע והדמויות מהריאליה של יישוב העולים שבו עבדתי. קשה לי להסביר ממרחק השנים מה התרחש בי אז, מדוע דווקא הפילוסופיה של עמנואל קאנט הכחידה בי את שיירי הסימבוליזם והאלגוריה והולידה דחף חזק לריאליזם ואומץ לתאר בפשטות את החיים כפי שהם ניראים בעיניי, וגם צורך עז לכתוב למען הקורא ולא למען המבקר הספרותי. הייתי אומר לעצמי בימים ההם כי "גיליתי את קאנט במעוז-ציון". משעה שניצבתי בפני "הסוד הגדול", גבולות ההכרה והידיעה האנושית, הנתחמים להפליא בפילוסופיה הקאנטיאנית, שוב לא מצאתי עניין וחפץ בחידות ובסודות הקטנים של הסימבוליזם, שהסופר טומן למבקריו החרוצים כדי להתגדל עימם יחד ולצמוח במין סימביוזה פרוזיטית הדדית. הניקיון והחומרה של הפילוסופיה הקאנטיאנית החזירו לי את האמון בתיאורה של המציאות כפשוטה, וכלי להסתבך בתודעה יהודית, ביניקה מן השורשים ובחקיינות של קפקא ושל עגנון, שבה היו שטופים לא-מעט מהסופרים המבטיחים בני-דורי. הפילוסופיה נטעה בי לראשונה בחיי את האומץ לכתוב בפשטות.

היו גם שני סופרים שהשפיעו עליי, שניהם אמריקאים, שניהם כתבו ספרים בעלי אופי אוטוביוגרפי ובהם סיפרו על מאבקהם להיעשות סופרים ולכתוב את הרומאן הראשון שלהם. הספר האחד היה "הספן על גבי הסוס" מאת ג'ק לונדון, והשני ספרו של ארסקין קולדוול, שלא תורגם לעברית, "Call it experience". – ובאותה תקופה התפרסמו, תחילה בהמשכים בעיתון "הארץ", זיכרונות קצין המודיעין של [חיל המשלוח במצרים ובארץ-ישראל, תחת פיקודו של גנרל] אלנבי, הקולונל הבריטי ריצ'רד מיינרצהאגן, שאחת מאמירותיו, וכלל לא בהקשר הצבאי, היתה כי מי שלא כתב את ספרו הראשון עד גיל עשרים וחמש, כבר לא יהיה סופר לעולם. ואני הייתי בן עשרים וחמש.

וכך הדליק הצירוף של קאנט ומעוז-ציון את ה"התפוצצות" שהולידה את "המחצבה", וזאת בנוסף לסיבות אישיות, שאחת מהן, כאמור – המרירות על שפיטרו אותי מעבודתי במעוז-ציון ונותרתי כמעט בלא פרוטה להמשך לימודיי.

תחילה היתה בידי סקיצה של מחצית העמוד בשם "מנהל עבודה חדש", הסיפור שכתבתי לעיתון "למתחיל". בעקבות הסקיצה התחלתי לכתוב סיפור שהתכוונתי לעשותו באורך של כשלושים עמודים, ואלה אכן שלושת פרקיו הראשונים של הרומאן. אך הסיפור, במקום "להיסגר" ולהסתיים, החל נפתח ומשתרע. ובהרגשה מוקדמת זו, שבידי תחילתו של רומאן, המשכתי את הכתיבה והצבתי לי כלל – לכתוב לפחות עשרה עמודים מדי יום, לא חשוב אם הם טובים או רעים. הפחד הגדול ביותר היה פן אתקע באמצע הכתיבה ולא אסיים את הרומאן.

ההחלטה על מנת המינימום היומית עזרה לי, ובמשך שלושה שבועות וחצי של כתיבה רצופה, אף שלעיתים ה"נטו" של הכתיבה היה רק שעתיים-שלוש ביום, סיימתי את הטיוטה הראשונה של כתב-היד, עליה עבדתי עוד כחודשיים עד שהיה בידי כתב-היד מוכן להגשה להוצאת ספרים. אורכו של הפרק הראשון בכתב-היד היה כעשרה עמודים. ככל שהמשכתי בכתיבה התברר לי כי רוב הפרטים שהזכרו בו באו על פיתוחם המלא, כל אחד במקומו, בהמשך העלילה. חבל היה להזכירם בפרק הפותח פן יאבד הרומאן את המתח לקראת העתיד להתרחש בו. הורדתי אפוא את כל הפרטים המיותרים מהפרק הראשון, לכן אורכו בספר הוא עמוד אחד המציג בקצרה את הקונפליקט בין שני הגיבורים המרכזיים של הרומאן.

לאחר שנוכחתי שהסיפור לא רק שאינו מסתיים אלא נפתח והולך, הרגשתי שזו ההזדמנות שלי להגשים את מה שניסיתי לעשות ללא הצלחה זה שנים אחדות – להתחיל וגם לסיים סיפור ארוך, רומאן. הכנסתי את עצמי, כאמור, למישטר של כתיבה: כל יום, לפחות פרק אחד, אם לא יותר. כל יום לפחות עשרה עמודים גדולים, חדשים, בכתב-יד. כל פרק, כאילו אני רואה אותו מתרחש מול עיניי בסרט קולנוע – בהרכב אחר של דמויות, מצבים ומקומות, כדי שלא יהיה משעמם. כי כבר אז ניראה לי השעמום כאויבו הגדול של הסופר, יותר מכל המבקרים גם יחד.

בתום שלושה וחצי שבועות היה בידי כתב-יד, טיוטה ראשונה, של הרומאן. את ניסים לוי, שחשבתי בראשונה להרוג, לא הרגתי, וגם שם הספר השתנה, "המחצבה" במקום "מנהל עבודה חדש". רבים חשבו שהתכוונתי למחצבת הקסטל הסמוכה למעוז-ציון, שאחדים מתלמידיי אכן עבדו בה. בספר המוגמר טשטשתי את העובדה שהעיר המתוארת בו היא ירושלים. שגיאה של סופר מתחיל, החושש פן ימצאו קשר בין המסופר בספרו לבין המציאות. לכן הוספתי, בעמוד הרביעי בספר הנדפס, את האזהרה הנאיבית: "כל קשר בין המסופר לבין דמויות, מקומות, או מעשים שהתרחשו – הוא מקרי בהחלט."

אהוד בן עזר

* * *

יעקב זמיר

חלומותיהם של היוצרים

(לזכרו של פרופ' עוזי שביט)

במשך כשני עשורים הייתי בחוג יוצרים בכפר סבא אליו הוזמנו להתארח מדי פעם סופרים, משוררים, אמנים וגם מנהלי הוצאות לאור. פעם התכבדנו להזמין את עוזי שביט. הוא בא והיה לנו מפגש נעים מאוד. להלן מיספר מילים שכתבתי אז לחוג:

אך בקושי הספיקה המרכזת החמודה להודיע לנו שפרופ' עוזי שביט, עורך ראשי של הוצאת "הקיבוץ המאוחד" יתארח בחוג, ואף מוכן לקרוא ולהעריך מפתְבִּיהם של החברים, וכבר אחזה תזזית בכל החברים מקבלי המייל. זה הפך את מגירותיו לחטט בין ערימות הניירת את יצירות הפלא שלו, וזו הורידה את הקופסאות המאובקות אשר בבידם שם איחסנה את מיטב הגיגיה.

כל אחד חשב בליבו, הנה סוף סוף יראה העורך מה הם מפסידיים שם במערכת, בגלל האלקטורים הנמהרים וחסרי הניסיון שם. אני כבר ראיתי אותי בעיני רוחי, עומד בחנות הספרים הענקית אשר בקניון האזורי, מוקף אשכול מעריצים שמחכים בתור לחתימתי על ספרי שרכשו זה עתה. ובנות המין היפה שביניהם מחייכות לעברי ומנסות להתחכך בכישרון הספרותי שצץ מן האין.

וזה לעומת חברי לחוג, כותב המסות, שמקווה שהנה סוף סוף יזכו כתביו להערכה אמיתית, ודבריו יודפסו כלהיט ממש שישובץ מיד באנציקלופדיה המקוונת.

וכותבות השירה, אוי השירה השירה הזו, מדמיינות להן שהוצאת "הקיבוץ המאוחד" תכה על חטא על שלא התרכזה עדיין בהוצאת ספרי שירתן הקולחת על הדרדר והקוץ, על האבן והעלה הנושר בעצלתיים ארצה ברוח הסתיו שמטלטלת את החצב.

היינו כחולמים. חלק מאיתנו כבר ישב אל מול מכשיר הטלפון, לברר באיזה אולם ייטיב לערוך את החגיגה בעת השקת ספרו הנפלא, עליו ימליץ מר שביט בחום, ובידי מי יפקיד את ההפקה של האירוע ועוד. הטמפרטורה בשפתי המחשבים עלתה לשיא באותו הערב. נבחרו היצירות והואצו למרפזת החמודה שלנו, שלא פיגרה לשלחם אל שולחנו של העורך הראשי על מנת שיספיק לקראם וללמדם.

אלא ששם, במחוזות הרחוקים של מוחי, נישתי את העתיד לקרות. הנה עורכנו הנכבד יושב ליד שולחנו ומעיין במשלוחים שקיבל שהיו לערימה שעלתה בגובהה אף על זה של צג המחשב. אמנם ארך רוח הוא העורך, ולמוד כוח סבל מקשקושיהם של בני ישראל, אך לכזו הוא לא פילל. ביותר חרה לו מחיבורים מסוימים. אלה על חוויות ילדות בגן הילדים, על נפלאות שקרו במסעות אל מעבר לים ותיאורי הזיות באספמיה. אך בקראו את העלילות בחלומותיהם של בעלי הפרוסטטה חבט בערימת הניירות וצעק "בְּאִשְׁטָה ! ! – כלומר די, מספיק, בלשון פורטוגלית. אלא שאחרי שתי לגימות מכוס תה הצמחים שלידי נרגע קמעה, הוא שב ונטל לידי את אגד הנייר שהרשימו, כתוב בכתב יפה וסדור. כאן רץ הישר לסוף לראות מיהו שכותב כך. והנה מישהו שחותם את שמו ומוסיף את מקום מגוריו כ"רמת גן עיר הפיז'אמות".

ואיזו גבבא ! ! איזה קשקושים ! ! מובאות מ"שולחן ערוך", פסקאות על ענייני תשמיש, חוויות על דג מלוח ורגל קרושה, הצצה על הבנות דרך החור שבדופן המקלחת בקיבוץ, סוסים וחמורים בבגדאד ועוד מיני סלטים.

אם אלו הן יצירותיהם של חברי החוג הזה, אמר לעצמו עורכנו החביב, שמא עדיף לשמור על עצמי ולשבת מול מקלט הטי וי ולראות איך מפרשים עקום את פרשת השבוע.

בעיקר הרגיז אותו הכותב הזה עם הפיז'אמה. לא כישרון, לא שפה, לא עריכה, לא עניין לציבור ואף לא סיכוי כלשהו להכניס לקופת ההוצאה שבראשה הוא עומד מעט ממון, ממש ריקא לתפארת. איך הוא מעז להגיש דבר כזה? מילא אם היה מספר לנו על גילוי עריות שם, על לסביות, הומואים וסטרייטים, על ילדים מוכים ועל תרחישים בחדרי השירותים של מועדוני הלילה בהאנגרים של נמל תל אביב...

ובכלל מה זה עיר הפיז'אמות רמת גן? זו תיקרא עיר אם אין בה אפילו בית שימוש ציבורי אחד לרפואה? בסך הכול זו שכונה של חשבונאים אנשי ביטוח וכספים שנפלטו מארצות המדבר. חבל שלא נשארו שם לבכות על נהרות בבל, והמשיכו לאכול את הפופה עם העֶאמְבָּה שלהם.

ואנו בבניין ציון ננוחם,

יעקב זמיר

רמת גן עיר הפיז'אמות, 16.5.2007.

* * *

שנת ה-75 למדינת ישראל

ישראל זמיר

לכבות את השמש

רומאן 'אסטרוולוג' הוצאה לאור בע"מ, 2004

פרק י"ב: הקרב על זרעין ו"דרך-בורמה"

ב-9 ביולי הסתיימה ההפוגה הראשונה, וכעבור שבוע התחדשו הקרבות. הגדוד יצא לכבוש את נצרת, והפיקוד על זרעין עבר לגדוד 14. שתי חוליות מהפלוגה "המסייעת" של גדוד 13 נשארו בזרעין, לתיגבור מערך ההגנה, ובין הנשארים: שאוליק, דשיק, ממיק ואני. הפעלנו מכונת-ירייה "הוצ'קס", המוזנת על-ידי מסרקות בנות 25 כדורים כל אחת. לא היה פנאי ללמוד את רזיה וקרביה; בקושי ידענו כיצד מפרקים אותה. ההפוגה הראשונה נוצלה להכנת עמדות-ירי ולהעמקת תעלה רחבה, שנועדה למנוע מהטנקים לגלוש לעמק-זרעאל. מאות קיבוצניקים ומושבניקים גוייסו לעבודה. העיראקים לא השלימו עם כיבוש זרעין והמשיכו להפגיו את הכפר.

באחד הימים ישב שאוליק סלומניצקי מ"אורן" על אבן לבנה מרובעת, ליד קיר אחד הבתים, ובצהריים נשלח יחד עם דשיק שוהם אל מטבח-הפלוגה, להביא אוכל. מרחוק הבחין שאוליק באיצקו המ"פ, שהתיישב במקומו על אותה אבן לבנה. לפתע נשמעה שריקת פגז והכול השתטחו על הארץ. הפגז נפל סמוך לאבן הלבנה ואיצקו נפצע בחזהו ובבטנו. חשתי אליו ולתדהמתי גיליתי קרע בבטנו, מעיים שנשפכו החוצה, ומיהרתי להחזירם פנימה, כשאני חוסם בידי את החור הפעור. איצקו התקשה לנשום, רסיס פגע בריאותיו. עד מהרה הובא גיפ, שהחישו לבית-חולים עפולה, כשאני יושב לידו וכף-ידי בבטנו, חוסמת את החור הפעור. כך הגענו אל שולחן הניתוחים, והרופא בחדר-הניתוחים זועזע, כשראה את כף-ידי בבטנו, ומלמל בתדהמה:

"אין כל ביטחון שיחיה – אך אם כן – יהיה זה אולי גם בזכותך!"

ב-19 ליולי בשבע בערב עמדה להתחיל ההפוגה השנייה. העיראקים ביקשו לשפר עמדות לפני כניסת ההפוגה לתוקפה, ובשעות הבוקר נראו ארבעה משוריניים עיראקיים דוהרים לעבר הכפר, ממטירים אש, שהיתה מלווה בהפגזות תותחים ובהפצצות מן האוויר [היה בארץ חיל אוויר עיראקי ???]. השריון העיראקי שעט קדימה, ובחיפוי נעה מחלקה של חיל-רגלים עיראקי, והתפרסה בתוך שדה תירס סמוך לכפר. החיילים התקדמו בקפיצות-קרב, וכמה מהם הגיעו לתעלה, קפצו לתוכה וקרב פנים-אל-פנים התחולל.

צוות אחד של מכונת-ירייה "הוצ'קס" כלל את: שאוליק, ממיק וחייל נוסף. אש כבדה ניתכה על עמדת ה"הוצ'קס", לא ניתן היה להשיב אש, והם קיבלו פקודה לעבור לעמדה חלופית. הם קיפלו את תלת-הרגל ופתחו בריצה. בדרכם הצטרף אליהם אחד החפרים, יעקב איתן, שלקח משאוליק שני ארגזי-תחמושת. הם חצו את הכפר ממערב למזרח, עלו על גבעה קטנה וחשופה, ושאוליק נטל את הפיקוד. הוא יצב את המכונה ורוקן שתי [שני ???] מסרקות כדורים על אחד מארבעת המשוריניים. נהג המשוריין נבהל מעצמת האש שהלמה בפלדה, עצר את המשוריין בבת-אחת, הסתובב ופתח במנוסה.

שאוליק הסיט את קנה ה"הוצ'קס" לעבר המשוריין השני, שצרור אחד שיכנעו לסגת. יתר המשוריניים שעטו בעקבות השניים הראשונים. מחלקת חיל הרגלים העיראקית נוכחה לפתע לדעת כי כוח החיפוי שלה נסוג, והחיילים קמו על רגליהם ונסו כל עוד רוחם במ.

צוות שני של מכונת-ירייה, ובראשו בנארי, הוצב על גג של בית וכוון למערב. הם ירו כל העת אש בודדת, כדי שהשריון העיראקי לא ידע כי נשק אוטומטי מוצב שם. וכשהגיעו המשוריניים לטווח של שלוש מאות מטר – ניתנה הפקודה לעבור לצרורות. בנארי העביר את הידית מ"בודדת" ל"שוטפת", לחץ על ההדק – אך מכונת-הירייה דממה. מה קרה? מעצור? מעולם לא לימדו אותם

כראוי את רזי ה"הוצ'קס" – מכונת-ירייה צרפתית מראשית המאה, שזכתה לכינוי הגנאי: "הקולוניאלית". איך מתגברים על מעצור? עצם השתייכותם ל"מסייעת" חייבה שיידעו מה עושים. המשוריינים המשיכו להתקדם וה"הוצ'קס" נותרה התקווה האחרונה. בנארי ניסה כל שידע, אך לשווא.

"מסייעת אש! מסייעת אש!" נשמעו צעקות מכל עבר, והמכונה דממה כאבן. המשוריינים הגיעו לשפת התעלה והחלו בזחליהם לסתום אותה, כדי לסלול דרך לכיבוש עמק-יזרעאל. הכול הונח על כתפיו של בנארי, שברגע של יאוש פרץ בבכי, הרים אבן ובכל כוחו הנחית על מנגנון המכונה, וראה פלא: המכונה התעשתה ופתחה בצרורות. המשוריינים עצרו בבהלה, הסתובבו ונסוגו.

"חזרנו לתקופת האבן!" מלמל בנארי, חציו בוכה וחציו צוחק.

*

שנים רבות לאחר מכן סיפר יעקב איתן, מוותיקי בית-אלפא, זיכרונות מאותו קרב: "יזרעאל עוד היתה זרעין, וגוייסנו בין-לילה כדי לבלום את הצבא העיראקי ולהציל את העמק. היה ברור שאם לא נבלום את העיראקים – זהו סוף החלום הציוני. כל הלילה חפרנו כמטורפים. מרחוק ראינו משוריינים משלחים פגזי "סיקס-פאונדר" (שש ליטראות), ועשן עלה מן הכפר. הייתי בעמדה יחד עם שני חפרים מבית-אלפא, זלמן לב ופישל טוכמן, ואחד הפגזים פגע פגיעה בעמדה, שלמזלנו עזבנו לפני רגע. ממיק הופיע לוודא שנותרנו בחיים. המשוריינים נעו לעבר התעלה והגיעו למרחק של זריקת אבן. מכונת-ירייה "הוצ'קס" נתקעה, וכולם צרחו: 'מסייעת אש! מסייעת אש!' – הטנקים החלו למעוך את התעלה בשרשרותיהם כדי לרדת לעמק-יזרעאל. לפתע התעוררה ה'הוצ'קס' מתרדמתה, פתחה בצרורות, והמשוריינים נסוגו בבהלה. שאגנו משמחה.

"פתאום חלפו לידינו בריצה שאוליק, ממיק ועוד חייל, כשהם סוחבים מכונת-ירייה, חצובה וארגזי תחמושת ורצתי אחרי הצוות. מינתי עצמי כמספר ארבע של צוות מכונת-ירייה. האמנתי שאהיה להם לעזר. עברנו ליד בית-ספר, שהיה מטה הגדוד, ליד בית ששם רוכזו פצועים, עלינו על גבעה ושאוליק הידק בקור-רוח את המכונה לחצובה, ייצב אותה וסחט מסרקה שלימה על המשוריינים הקרוב, וזה נמלט בעור זחליליו. אחריו נסו יתר המשוריינים.

"נאמר לנו, כי תגבורת הגיעה מאחת השכונות הדרומיות של תל-אביב. פגז נפל לא רחוק מהם והתגבורת לפתע 'נעלמה'. הם גילו מערה בשיפולי הרכס ונדחסו לתוכה. צבי יסני (בהיר) מניר-דויד, שהיה מפקד הגזרה מטעם הנפה, החל לחפש אחריהם, אך לשווא. לפתע שמע לחישות, וכשהגיע למערה, שלף אקדח ופקד עליהם לצאת. הם יצאו עם ידיים מורמות! בטוחים שנפלו בשבי.

"כן, גם זה קרה בקרב זרעין... ולימים, בהיותי פלח, "סיים יעקב איתן, "שבתי לזרעין כדי לחרוש את שטחי לג'ון (כיום ישובי התענך), והתלמים שפתחנו היו ארוכים מאוד: מזרעין ועד מוקיבלה. וביושבי על הטרקטור, לא אחת שבתי אל זרעין, לקרב שבו השתתפתי כחייל מספר ארבע של צוות מכונת-ירייה..."

*

עברנו לבית-שאן וקיבלנו חופשת-שבת. החבר'ה נסעו לקיבוץ ואני החלטתי לעלות לירושלים, לבקר אצל אימי ולראות את נעמה. לשם כך נדרשתי לאישור כדי להצטרף לאחת השיירות הצבאיות, שעשו דרכן ב"דרך-בורמה", שאך זה התפרסם דבר קיומה.

הגעתי לתל-אביב, ל"ריכוז-רכב", ברחוב עליה שבדרום העיר, שם התארגנו השיירות. סמל מטעם קצין-העיר קרא את האישור והורה לי לעלות על אחת המשאיות. בראש השיירה נסע משורייין, אחריו טנדר ועליו חייל חבוש כובע פלדה, והוא לפת מרגמה בשתי ידיו.

מישהו עלה על המשאית, פרש מפות והחל להסביר את מסלולה של "דרך-בורמה". נמוך-קומה, מוצק ולו זקן תיש. דיבר בקול בוטח. טען שהוא נהג משאית במקצועו וגיאוגרף בתחביבו.

לדבריו, ירושלים היא עיר מבונאמת להלכה, והדרך שנשללה הפרה למעשה את החלטות האו"ם. "אך למי זה איכפת?" חייך והניף את ידו.

השיירה עצרה ליד חולדה, ופלמ"חניקים בכובעי גרב, כאפיות לצוואריהם וסטנים על כתפיהם, הצטרפו וחילקו הוראות. לאחר שחלפנו על פני דיר-מוחסיין, עצרנו, וקצין בסנדלים הזהיר את הנוסעים להישמע להוראות במקרה שתפתח אש. פניתי אליו ואמרתי שאני חייל קרבי ושאלתי אם אוכל לקבל נשק ולהשתלב במערך ההגנה. הוא שאל לשם חטיבתי וכששמע "גולני" עיקם את פרצופו והסביר לי כי רק פלמ"חניקים רשאים לשאת נשק בגיזרה זו.

מלווה שיירות עלתה, לבשה חצאית שחורה, חולצת חאקי, מעל לכיסה השמאלי התנוסס סמל הפלמ"ח, וכאפייה עטפה את צווארה. סיפרה ששמה אהובה והיא מלווה שיירות "עוד מהימים שהבריטים היו בארץ." היא שלפה מתרמיל-צד חלקי סטן משומנים, עטופים בגופייה אפורה, ובמיומנות ובמהירות הרכיבה את הסטן המפורק. התפעלתי מיופיה ומזריזות אצבעותיה הדקיקות.

"הנשק היה תמיד בתרמיל-צד?" שאלתי.

חייכה והסבירה, כי עד לעזיבת האנגלים את הארץ הנשק הוחבא ב... תחתונה, וכאשר בשעת החיפושים היו ברכיה צמודות, והבריטים – ג'נטלמנים מושלמים – לא העזו לפשוט את ברכיה. שאלתי אם היא חושבת שיהיה צורך להשתמש בנשק. למיטב הערכתה, הליגיונרים כמעט שאינם יורים. לפעמים איזה פגז בודד או צרור נשלחים מכיוון לטרון.

ביקשתי לדעת אם היא מכירה את גברוש מבית-אלפא.

"מי לא מכיר אותנו? בחור על-א-כיפק, חבוב אלף!" לדבריה, בתחילת הסלילה קראו ל"דרך-

בורמה" – "דרך-גברושים".

שיירת המשאיות פנתה מזרחה, לדרך עפר, וליד בית-גי'ז עצרה. חוליה של המשטרה הצבאית בדקה את מסמכי הנהגים והנוסעים. לא הבנתי מדוע שוב בודקים, ואהובה הסבירה שלפעמים מסתננות לשיירה משאיות של ספסרים, שמוכרים בירושלים מצרכי מזון במחירים מופקעים, ויש עם זה בלגן.

בית-סוסיין. ליד בקתה צמודה לכביש התפרקדו שלושה חיילים משועממים בתוך כורסות קטיפה אדומות שהוצאו מאחד הבתים. מישהו שאל כיצד התגלתה אותה דרך, והגיאוגרף ידע לספר על אווירת ייאוש ששררה בירושלים הנצורה, כאשר באזור לטרון, הקסטל ושער-הגיא התחוללו קרבות מרים, והדרך היתה סגורה. לדבריו, אחד מלוחמי הפלמ"ח קיבל איגרת-אזעקה ממשפחתו להגיע הביתה בכל מחיר, והחליט להסתנן בחסות הלילה לשפלה. הצטרפו אליו עוד שני לוחמים. היה זה ב-25 למאי. בדרכם נתקלו ביחידת סיור של הליגיון-הערבי, שפתחה עליהם באש, והסתתרו. משפסקו היריות, המשיכו ללכת, נעזרים במצפן ובכוכבים. לפנות-בוקר הגיעו לחולדה.

אהובה הפלמ"חניקית התערבה וטענה, שהסיפור הוא אמנם יפה מאוד, אך לפי הידיעות שיש לכל הפלמ"חניקים, הדרך התגלתה על-ידי גברוש. שלושה חברי שמצליחים להסתנן לשפלה עדיין אינם פורצי דרך.

מרחוק התנשא "המסרק" – קבוצת אילנות דלילים על פסגת הר קירח, שיצרו דימוי של מסרק. ענני אבק ליוו אותנו, והמשאית התנדנדה כשיכורה. שוב עצרנו, והמלווים ירדו. משימתם נסתיימה. אהובה נפרדה בחיוכים ובנפנופי ידיים. מנוע המשאית החל להשתעל ומדי-פעם כבה. "המנוע לא בסדר," קבע הגיאוגרף בצער.

נסענו עוד זמן-מה והרכב עצר. הנהג ניסה לתקנו, אך עד מהרה הודיע ש"שפך לאגר" ולא נוכל להמשיך. מישהו הציע שנחפש מקומות לינה באוהלי הסוללים, הפזורים לאורך הדרך. היתה כבר שעת ערב וענני ערפל גלשו מן ההרים. הבחנתי במדורה רחוקה במעלה ההר ושיערת, כי זהו אחד מבסיסי הסוללים.

לשמחתי, בין היושבים היה גברוש, שהופתע לראותי והזמין אותי להסב עינים. פניו היו עטורי זקן, בגדיו בלויים ומאובקים. אקדח דבוק לירכו וסנדלים לרגליו. לדבריו, מאז גילוי הדרך, הוא מופקד על שיפוצה והרחבתה. הוא עולה על "בולדוזר" בארבע בבוקר ויורד ממנו באחת-עשרה בלילה. היום הקדים לרדת, כי הטרקטור בטיפול.

לאחר הארוחה, שכללה קופסת "בוליביף" ומחית תפוחי-אדמה, הזמין אותי לאוהל, שפת קנקן קפה על פרימוס זעיר ולבקשתי סיפר כיצד נתגלתה הדרך.

*

ב-18 במאי נכנס "הלגיון הערבי" לאיזור לטרון, והדרך לירושלים נחסמה. ניסיון להוריד שיירת-רכב מירושלים לשפלה – נכשל בשל האש הכבדה שניתכה.

סיפרתי לו כי מהמכתבים שקיבלתי מאימי למדתי שהעיר רעבה ללחם ויש מחסור במים. לדבריו, ירושלים הופגזה קשה מאוד, והבריטים הפסיקו את הזרמת המים ממעיינות ראש-העין. גם אספקת החשמל צומצמה, ולא היה די קמח במאפיות לאפיית לחם. מפקד ה"הגנה" דויד שאלתיאל, ונשיא "הוועד-הלאומי" יצחק בן-צבי, "הפציצו" את תל-אביב במברקים בהולים על הצורך הדחוף במזון, בנשק ובתחמושת. כל הניסיונות לכבוש את משטרת לטרון – נכשלו, והיה ברור שצריך לחפש דרכים חלופיות. גברוש התבקש על-ידי יוספליה טבנקין, מפקד חטיבת "הראל", שהחליף את יצחק רבין – לחפש דרך חלופית שתחבר את השפלה עם ירושלים.

גברוש הגיע לתל-אביב, למטה-התחבורה של הפלמ"ח, וביקש ג'יפ.

"אין", השיבו לו.

עוד הם מדברים, וג'יפ-גרוטאה חלף ובו שני אנשים.

"מה עם הג'יפ הזה?"

"של האצ"ל."

הג'יפ נסע כמאתיים מטר, עצר ליד אחד הבתים, ואנשיו נכנסו פנימה. גברוש ניגש לג'יפ, הניע ונסע. בג'יפ זה הוא פרץ את "דרך בורמה".

בפלמ"ח הוחלט לשלוח שתי פלוגות במסע רגלי לירושלים. אחד-עשר אוטובוסים הסיעו אותם בלילה אפל עד צומת בית-ג'יז, ומשם בצעדה לירושלים, כשגברוש מוביל את הכוח בג'יפ. כעבור זמן-מה נקרא לשוב, כדי לסייע לנהגי האוטובוסים לסובב את רכביהם בעלטה הכבדה ששררה ובשלוליות המים שניקוו. הוא עזב את שתי הפלוגות, שהמשיכו לצעוד, שב לצומת בית-ג'יז וסייע לנהגי האוטובוסים לסובב את רכביהם.

לפנות-בוקר הם מצאו עצמם בין בית-סוסין לטרון, חשופים לאש ה"הלגיון הערבי". גברוש הסתכל כה וכה ולפתע קלט כי במקום שבו נוסע הג'יפ אפשר לסלול דרך חלופית לירושלים. אמנם לא ניתן לעבור בה בשעות היום, מבלי להתגלות, אך בלילה הדבר אפשרי.

בשש בבוקר הם הגיעו לחולדה. גברוש חיפש את מטה חטיבה 7 ומצא את המפקדים ישנים על שולחנות בבית-הספר של הקיבוץ. היו שם האלוף מיקי סטון, שנתמנה למפקד כל הכוחות שפעלו בירושלים, שלמה שמיר, מפקד חטיבה 7, ועמוס חורב – המתאם בין מיקי סטון לפלמ"ח. גברוש העיר את עמוס וסיפר לו שאפשר להגיע לירושלים. יש דרך. הוא לא המשיך לנסוע, כי האיר היום, אך בלילה ניתן להגיע לירושלים.

היה זה ב-29 במאי, וההתלהבות היתה עצומה. עמוס חורב ושלמה שמיר מיהרו לעלות עימו על הג'יפ, נסעו בעקבות הצמיגים, והגיעו למקום חשוף, מול לטרון, היכן שתצפית הליגיון עלולה לגלותם באור יום. הם בדקו היטב את הדרך, שוכנעו בצדקתו ושבנו לחולדה במגמה לצאת באותה דרך למחרת בלילה ולהגיע להרטוב. לפני שיצאו, התקשרו אל "רעננה" – קצין המבצעים של "הראל", שבסיסו בקרית-ענבים, וביקשו שייצא לקראתם.

למחרת, הציע שלמה שמיר להחליף את ג'יפ הגרוטאה של גברוש בג'יפ טוב עם נהג מקצועי, ולפנות-ערב הם שוב יצאו לדרך: גברוש, עמוס חורב והנהג. הדרך היתה קשה והמדרונות תלולים וחלקים. לפני אחד המדרונות סירב הנהג להמשיך לנסוע ולא היה מוכן בשום-פנים למסור את הג'יפ. בלית-ברירה עמוס וגברוש ירדו מהג'יפ והנהג שב לחולדה.

השעה היתה שתיים אחר חצות. הם החליטו להתקדם לכיוון בית-ג'יז, במגמה לישון בבסיס קרוב לכפר ובבוקר יקפצו אותם לחולדה. הם היו עייפים עד מוות ועל השביל בין בית-סוסין לבית-ג'יז, מצאו כמה שמיכות והחליטו לנמנם שעה קלה.

פתאום נשמע רעש גדול. גוש ענק שחור התקדם לעברם. הם עמדו לפתוח באש ואז גברוש לחש:

"עמוס, חכה, אני שומע לחשים בעברית."

“היה זה רעננה”. הם היו שנים-עשר חבריה בגיפ, והשמחה היתה גדולה. גברוש ועמוס הצטרפו.

בחולדה הם סיפרו לאלוף מיקי מרקוס [סטון או מרקוס ???] את הבשורה המרנינה, והוא נתן לגברוש פתק אישי לבן-גוריון, ש”אפשר להגיע לירושלים וצריך להשיג הרבה גיפים”.
בן-גוריון קרא את הפתק ונתן הוראה לארגן גיפים. עם ערב יצאה שיירת גיפים עמוסה: שני תותחים (נפוליונצ’יקים), שתי מכונות-יריה, תחמושת, שני ארגזי מלפפונים וארגז עגבניות. כשהגיעה השיירה לקרבת בית-סוסין עלה השחר והם הבינו, שאם ימשיכו לנסוע – חיילי הליגיון ייגלו אותם, והדרך תיחסם. בלית-ברירה שבו לחולרה. למחרת-היום, עם שקיעה, שוב יצאו, ובחצות כבר היו בבאב-אל-ואד. מדי-פעם עצרו, הזיזו אבנים, עקרו סלעים בולטים והכשירו את הדרך למעבר.

וכך, לילה לילה, במשך שבועיים ימים, הועברו שיירות לירושלים הנצורה. אחר-כך הוכנס לתמונה חיל-ההנדסה, ולפי הוראותיו של גברוש, ובפיקוחו, החלו בהרחבת הדרך למעבר משאיות ואוטובוסים. בהפוגה הראשונה פורסם בעיתונות על קיומה של “דרך בורמה”.
סיפרתי לגברוש ששמעתי כי הדרך התגלתה על-ידי שלושה פלמ”חניקים, שעברו ברגל את כל הדרך עד חולדה, וגברוש חיך.
”מה זה חשוב מי עבר ראשון? חשוב שהדרך קיימת וירושלים ניצלה.”

הגעתי לירושלים ומצאתי את אימי בחדשי הריון מתקדמים, שוכבת במיטתה. היא נזקקה לתרופות ולמזון מועשר, שלא היה אפשר להשיגו בירושלים. החלטתי להוציאם מן העיר, ויומיים תמימים טיפלתי בהשגת רשיונות-יציאה, במגמה שיחד נצא מן העיר, אך בערב הגיע מברק שעליי לשוב בדחיפות לגדוד.
לא ראיתי את נעמה.

ישראל זמיר

[העורך: אהוד בן עזר]

המשך יבוא

* * *

נעמן כהן

מצעד האיוולת של בנימין מיליקובסקי-נתניהו

למצעדי האיוולת בספרה של ברברה טוכמן יש להוסיף את מצעד האיוולת של בנימין מיליקובסקי-נתניהו שבחר לא לקבל את מתווה הנשיא שהתקבל ע”י חלק נכבד מהאופוזיציה. כך יכול היה לקבל מחדש לגיטימציה לממשלתו, ולפעול מול הסכנות הרבות העומדות בפני עם ישראל, פעולה חשובה כרגע הרבה יותר מהרפורמה המשפטית כמאמר “תפסת מרובה לא תפסת.”

התוצאה של מצעד האיוולת שלו תהיה ע”פ האימרה היהודית עם מוסר ההשכל: “פוילע פיש גיגעסן, א שמיץ באקומען, און פון א שטאט ארויס געטריבן!” “גם אכל דגים באושים, גם חטף מלקות וגם גורש מהעיר!”

נתניהו גם לא יצליח להעביר את ההפיכה המשטרית, גם יחטוף מלקות בארץ ובחו”ל, וגם יגורש מהממשלה. עדיין לא מאוחר, על נתניהו להכיר מיד באיוולת ולקבל את מתווה הנשיא.

*

את הדברים למעלה כתבתי לפני שבוע, לפני נאומו של יואב גלנט התומך ברפורמה אך האומר כי לנוכח הסכנות יש לעצור את החקיקה ולהגיע אליה רק בהסכמה. כי ללא הסכמה אין מנצחים ומפסידים כולם מפסידים, ולפני הפיטורין שלו (שלמזלנו לא התממשו) שהריצו המונים לרחובות והשביתו את הארץ. האם יעצור נתניהו את מצעד האיוולת שלו? האם יקבל ומיידית את מתווה

הנשיא לפני שישקיע את כולנו לעברי פי פחת? אם לא יעשה כך ייזכר בהיסטוריה כעוכר ישראל. בינתיים כבר בכל הסקרים הוא צולל למטה.

פרדוקס השקרן

פסק הדין המדהים של השופטת הפילוסופית תמר ניסים שי

כבוד השופטת תמר ניסים שי פסקה בדעת מיעוט להרשיע את רומן זדורוב. השופטת תמר ניסים שי מתנאה בקורות חייה כי למדה פילוסופיה באוניברסיטה העברית, ולכן היא איננה שופטת בלבד, אלא גם פילוסופית. ידוע לכל פרדוקס השקרן של אפימינידס מקנוסוס: "אמר איש כרתים כל אנשי כרתים שקרנים":

https://he.m.wikipedia.org/wiki/%D7%A4%D7%A8%D7%93%D7%95%D7%A7%D7%A1_%D7%94%D7%A9%D7%A7%D7%A8%D7%9F

מכיוון שאין שום ממצאים פורנזיים המוכיחים כי זדורוב רצח מלבד הודאתו, הרשאתו ע"י כבוד השופטת תמר ניסים שי נסמכת על הודאתו בלבד.

ומה קובעת כבוד השופטת הפילוסופית תמר ניסים שי: הנאשם שקרן. "אין לו גרסה עקבית ושקריו השתנות כחוט השני. הוא שיקר גם בסוגיות איזוטריות ובעניינים שאינם קשורים לרצח. בין השאר הוא אישר כי שיקר להרכב השופטים הקודם":

<https://news.walla.co.il/item/3569344>

הבנתם? הנאשם שקרן ולכן אני מאמינה לשקריו בהודאתו, ולכן הוא אשם. אופס, הרי אם הוא שקרן הוא שיקר גם בהודאתו. דומה שפסק דין פילוסופי-לוגי כזה טרם התקבל במערכת המשפט הישראלית. וכבוד השופטת הפילוסופית תמר ניסים שי קובעת עוד תקדים משפטי מסוכן בישראל. היא קבעה כי הראיות החדשות לא גיבשו תרחיש חלופי לרצח, וזדורוב "לא השכיל לנצל הזדמנות יוצאת דופן שניתנה לו להוכיח את חפותו".

<https://www.haaretz.co.il/news/law/2023-03-30/ty->

[article/.premium/00000187-30ce-da89-a39f-3dfe89500000](https://www.haaretz.co.il/news/law/2023-03-30/ty-article/.premium/00000187-30ce-da89-a39f-3dfe89500000)

הלווה כבוד השופטת תמר ניסים שי, בשיטת המשפט הישראלית הדמוקרטית הנאשם אינו צריך להוכיח את חפותו, יש לו את חזקת החפות. התביעה היא שצריכה להוכיח את אשמתו. נשאר רק לבדוק האם השופטת תמר ניסים שי שייכת ל"שופטים השמרנים" או ל"שופטים הליברלים"? לשופטים האשכנזים או למזרחיים, או למוגרבים-המערביים? מכל מקום הנה ראו את ציוני המשוב שקיבלה השופטת הפילוסופית תמר ניסים שי:

<http://www.hashoftim.co.il/judge/%D7%AA%D7%9E%D7%A8->

[%D7%A0%D7%A1%D7%99%D7%9D-%D7%A9%D7%99-67012850](http://www.hashoftim.co.il/judge/%D7%AA%D7%9E%D7%A8-%D7%A0%D7%A1%D7%99%D7%9D-%D7%A9%D7%99-67012850)

אלף שנים לאימפריה הרומאית

אלף שנה לאימפריה הבריטית

ככל שהתרחבה האימפריה הרומאית ונוספו לה פרובינציות, וככל שעבר הזמן, מפקדי הצבא שתפשו את השלטון ברומא והוכתרו קיסרים היו בני עמים שונים מעמי הפרובינציות, ולא עוד רומאים במוצאם. יהודי לא זכה אמנם לתפקיד קיסר ברומא, אבל את חגיגת אלף השנים לקיומה של רומא חגג באפריל שנת 248 קיסר ערבי. פיליפוס הערבי או בשמו המלא מריוס יוליוס פיליפוס שכונה "הערבי" כי נולד למשפחה ממוצא ערבי בהר הדרוזים בסוריה.

https://he.m.wikipedia.org/wiki/%D7%A4%D7%99%D7%9C%D7%99%D7%A4%D7%95%D7%A1_%D7%94%D7%A2%D7%A8%D7%91%D7%99

התהליך הזה של חדירת בני עמים אחרים להנהגת האימפריה תרם להיעלמותה של רומא מההיסטוריה כלא היתה. ודוק: העם הרומאי populus Romanus ששלט בהיסטוריה למעלה

מאלף שנה לא נעלם כתוצאה מכיבוש זר (העם היהודי שרד תחת הכיבוש), אלא איבד את זהותו הלאומית ונעלם כלא היה.

האימפריה הבריטית שבה "השמש לא שקעה מעולם", עוברת תהליך דומה. לקראת אלף השנים לקיומה מנהיגיה באים מהקולוניות הבריטיות. ראש ממשלת בריטניה הוא הודי הינדי רישי סונק. מזכירת הפנים של בריטניה היא הינדית טמילית מקניה ומאוריציוס סו-אלן קסיאנה "סואלה" ברוורמן, (היא התבדה נהפכה לבודהיסטית ונישאה ליהודי ראל ברוורמן). ראש עיריית לונדון סדיק אמן קאן פקיסטני מוסלמי.

ראש ממשלת סקוטלנד ומנהיג SNP המפלגה הלאומית הסקוטית הוא פקיסטני מוסלמי, חמזה הרון יוסוף. (האם ירקוד בחצאית עם חמת חלילים?) היחיד שנשאר אנגלי בבריטניה הוא המלך צ'ארלס השלישי, צ'ארלס פיליפ ארתור ג'ורג'. (למרות שהוא צאצא של דרקולה וגרמנים). האם סופה של בריטניה יהיה דומה לסופה של רומא?

העיוותים והשקרים בסיפורה של ירושלים בסדרה של CNN

רשת CNN יצרה סדרה חדשה על ההיסטוריה של ירושלים בשם "עיר של אמונה וזעם" המשודרת בהוט.

https://www.youtube.com/watch?v=7_pm0JN22YA

<https://m.maariv.co.il/culture/tv/Article-853745>

כצפוי להפקה של CNN הסדרה היא בעצם סרט תעמולה פרו ערבי שרוב המשתתפים בו הם ערבים, ומטרתו תעמולה לחלוקת העיר. למשל כבר בפרק הראשון מוסבר שדוד כבש את ירושלים מהיבוסים שהם הפלסטינאים ולכן ירושלים היא שטח פלסטינאי כבוש ע"י היהודים. כצפוי בסרט לא קיים כלל נשיא פלסטיין הראשון, חברו הטוב של היטלר המופתי הירושלמי מוחמד אל חוסייני שהתנגד לשם פלסטיין ופלסטינים, ומופיע רק "הארגון" (האצ"ל) שביצע את טבח דיר יאסין (לפחות דייקו במספר ההרוגים 120) וכמובן לא מוזכר שכבר בתקופה העות'מנית היה רוב יהודי בירושלים וכדומה.

תקצר היריעה למנות את כל העיוותים השקרים וחצאי השקרים בסדרה, אבל דומה שהשקר הבולט ביותר הוא דווקא של פרופסור ישראלי. פרופסור אורי בר-יוסף, מדען המדינה מאוניברסיטת חיפה, המסביר בסרט שהמזרח התיכון היה ערבי במשך 2000 שנה (הכיבוש הערבי של ירושלים היה בשנת 638) והיהודים (ממזרח אירופה) היו אי של זרים. ברור שעם שקר היסטורי כזה (היו לו עוד) אין יותר צורך בתעמלנים ערבים. לסיכום: הסרט מבחינה היסטורית הוא בזבוז של זמן אלא אם כן אתם מתעניינים בנאראטיב הערבי.

ואלו שמות רחובות בני ברק

ברשימתו ההומוריסטית מתאר יעקב אליהו יחזקאל עזרא זיבלי-זמיר את שינוי שמות רחובות שכונת פרדס כץ משמות אשכנזיים מנוכרים "כמו רבי איציק פון ברדיצ'ב, (אהבתי את הכינוי ההומוריסטי) רבי נחמן מברצלב, והאדמו"ר מְקוּצֶק ועוד, שניתנו לפי שיטת ה"אונדזער", והוחלפו בשמות מוכרים, רחוב הרב אבו חצירה, רחוב הרב דנגור, רחוב חכם יוסף חיים ועוד. ("חדשות בן עזר", 1834).

מסתבר שעיריית בני ברק ממשיכה ופועלת להחליף את שמות הרחובות הקשורים להיסטוריה הציונית על שם רבנים במטרה "להנציח גדולי תורה וחסידות." עיריית בני ברק הודיעה כי תחליף בקרוב שמות של רחובות בעיר בשמות של רבנים שמתו בשנים האחרונות. הרחובות המיועדים לשינוי קשורים לדמויות מפתח בתנועה הציונית ובמורשת ההיסטורית של עם ישראל.

למשל רחוב הראשונים, שנקרא על שם בני העלייה הרביעית שהקימו את בני ברק, וייסדו אותה כמושבה חקלאית, ייקרא מעתה על שם הרב שלמה קורח, לשעבר רבה של העיר בני ברק שנוולד בתימן. שמו ישונה להרב שלמה קורח.

רחוב המכבים, על שם שושלת המלוכה היהודית מהתקופה ההלניסטית, יהפוך לרחוב הרב עובדיה יוסף,

רחוב החלוצים לרחוב הרב שלום כהן, נשיא מועצת חכמי התורה של ש"ס שמת בשנה שעברה, ורחוב קיבוץ גלויות לרחוב אהבת ישראל, הכינוי של רבי ישראל הגר, האדמו"ר השלישי בשושלת חסידות ויז'ניץ.

רחוב ועד ארבע ארצות, הקרוי על שם המוסד המרכזי העליון של יהדות פולין במשך 200 שנה, ייקרא מעתה על שם הרב ינון חורי, שעלה מתוניס והתיישב בעיר. רחוב גיבורי ישראל ישנה את שמו ויקרא על שם הרב מנצור בן שמעון, מרבני ישיבת פורת יוסף.

רחוב הנגב ייקרא מעתה רחוב השניים, על שם שני פעילי העלייה היהודים שנתלו בעיראק ב-1952 יוסף בצרי ושלום צאלח. מכיוון שכבר קיים רחוב בשם זה, הוא יוחלף ויקרא מעתה על שם הרב שמעון בעדני, נשיא מועצת חכמי התורה של ש"ס שמת השנה.

"אין שום צל צילה של מחשבה למחיקת דמויות ומיתוסים, אלא להנציח את העיר וחייה," אמר דובר העירייה חזקי שכטר. לדבריו, הרציונל היחיד שעמד לנגד עיני מקבלי ההחלטה על השינוי הוא מיספרם הרב של רבנים שמתו לאחרונה. "שינוי שם רחוב הוא דבר מורכב ומחייב הליך ממושך של דיון ציבורי. לשם כך פורסמה הרשימה – כדי לקיים דיון ושיח פורה מול תושבי העיר," הסביר.

בין שלל החילופים השנויים במחלוקת, קיימת גם הסכמה לגבי כמה שמות רחובות חדשים, בהם רחוב "השוטר". שם הרחוב מנציח את אמיר חורי, השוטר שנהרג בהיתקלות עם המחבלים בבני ברק בפיגוע שאירע בשנה שעברה. על שמם של שני נרצחי הפיגוע ייקרא מעתה גשר הולכי הרחב מעל רחוב ז'בוטינסקי בעיר. שמו יהיה "מעלות קדושים".

(עופר אדרת, "עיריית בני ברק תקרא לרחובות הקשורים להיסטוריה הציונית על שם רבנים – מקומי", "אל-ארצי", 29.3.23)

<https://www.haaretz.co.il/news/local/2023-03-29/ty-article/.premium/00000187-2c5e-ded8-ade7-ffdfacc60000>

האם בקרוב יוחלף שמה של מדינת ישראל למדינת יהודה כדת משה וישראל?

ואלה שמות בני ישראל

השבוע נפטר המשורר העברי מאיר ויזלטיר יליד מוסקבה 1941. המשורר העברי מאיר הותיר אחריו שתי בנות. לאחת הוא קרא נטליה (חג מולד), ולשנייה מרתה (קדושה נוצרית חסידה של ישו). מה השמות הללו שנתן המשורר העברי אומרים על התרבות העברית ועל החברה הישראלית של ימינו?

אידיש או יידיש?

בנקרולוג בשם "רבקה בסמן - משוררת יידיש" שפרסם יהודה כהן-גור-אריה לזכרה, ("חדשות בן עזר", 1834) הוא מביא גם תרגום לשיר שכתבה:

רבקה בסמן-בן-חיים

[מאידיש: יהודה גור-אריה]

אידיש

פֿמָה טוֹב לִי

שְׂאִינְכֶם מְבִינִים

אֶת מָה שְׂאֲנִי כוֹחֶבֶת

בְּיִיִדִישׁ.

כְּמוֹ צְפוֹר חֶפְשִׁיה

לְגִלוֹת תְּהוּם וְרוּם שְׂמִים.

אָךְ פֿאַשֶׁר אָנִי מִתְקַרְבֶּת לְסוּף

בְּרוֹשְׁמִי אֶת הַלְמוֹת הַלֵּב בְּיִיִדִישׁ

עוֹלָה מִן הַמִּתְחַבֵּא
דְּמָעָה שֶׁל צֶעַר
עַל שְׁלֹא מְבִינִים
אֶת שִׁירֵי בְּשֵׁפֶת יִיִדִישׁ.

הלוונו, באיזו שפה את כותבת? באידיש? או ביידיש? תחליטי. אי אפשר לתת כותרת לשיר "אידיש" ולכתוב ביידיש. ואולי האשם הוא במתרגם? אז ככה, החרדים והציונים קראו לשפה אידיש או אידית. העיתון הראשון באידיש שהיה חרדי נקרא דער איד:

[/http://www.deryid.org](http://www.deryid.org)

לעומת זאת הבונדיסטים קראו לשפה יידיש. עכשיו נשאר רק לברר מה היתה האידיאולוגיה של המשוררת? ואיך כתבה במקור אידיש או יידיש?

"הבונדיסטים" מחווארה

לאחרונה יש אופנה חדשה אצל האקטיביסטים הפרו-איסלמים האנטי-ציונים הנאבקים לחיסול מדינת היהודים והפיכתה למדינה ערבית-מוסלמית – והיא עליית קרנה של מפלגת "הבונד" האנטי-ציונית, והם מעלים אותה מפח האשפה של ההיסטוריה ומקברי המיליונים באדמת אירופה.

האקטיביסט הפרו-איסלמי הוותיק, האנטי-ציוני, אהוד אנגל-עין-גיל, הנאבק שנים למען כיבוש הארץ ע"י הפשיזם האיסלמי-נאצי-ג'יהאדיסטי, והפיכת מדינת היהודים למדינה ערבית-מוסלמית (מן הסתם דיקטטורה כשאר המדינות הערביות) משיא עצה לתושבי חווארה הערבים שהחליטו להקים ארגון שמירה עצמית: נהגו כבונדיסטים.

הדוגמה שלו היא "החבר" ברנרד גולדשטיין, שנודע בכינוי "החבר ברנרד", שעמד בראש מיליציה של הבונד שתפקידה היה להגן על היהודים מפני תקיפות האנטישמים הפולנים, הן האנדקים והן הסוציאליסטים. בספרו "עשרים שנה עם הבונד", שנכתב במקור ביידיש ופורסם בניו יורק ב-1960, שנה לאחר מותו, הוא כתב על העקרונות והכללים לפעילותה של המיליציה, שנועדו לנטרל את הסכנה שתידרדר לחבורת בריונים. העיקרון הראשון היה, שרק חברי הבונד יכלו להתקבל לשורות המיליציה, ורק כאלה שעובדים לפרנסתם. משימות ההגנה והאבטחה יהיו בשבילם פעילות מפלגתית התנדבותית, בלי שכר בצידה. למשל להגן על היהודים נשים וילדים בגן הסאכסוני בוורשה מהתקפות האנטישמים הפולנים.

"החולייגנים האנטישמים", כתב "החבר ברנרד", "היו באים לגן במשך היום ומתנפלים עליהן, מעליבים את היהודיות, ומכים אותן, מגרשים אותן ואת התינוקות והילדים הקטנים מהגן. למשימה גויסו הסבלים היהודים שהתגודדו בסביבת הגן הסכסוני וחיכו לעבודה. ברגע שהתקבלה ידיעה שאנטישמים תוקפים אימהות וילדים יהודיים, מיהרו הסבלים אל הגן כדי להגן עליהם.

"קבוצות הקרב שלנו היו צופות במתרחש. ברגע שבריונים אנטישמים הטרידו יהודים, הם נתקלו בהתנגדות הקבוצות שלנו. כשהחולייגנים האנטישמיים החלו לתקוף אותם, הגחנו כאילו מתוך האדמה, ותקפנו אותם. הם לא ציפו להתנגדות כזאת, התבלבלו והחלו לברוח בבהלה. קבוצה גדולה של החולייגנים ברחו דרך השער לכיכר פילסודסקי, בתקווה להימלט משם לשכונה הפולנית השכנה. אבל שם חיכו להם חברינו הפולנים, שהיכו בהם כהוגן."

על כריכת ספרו של החבר ברנרד הודפסה כרזת בחירות של הבונד ביידיש, מ-1918 באוקראינה. "שם, במקום שאנחנו חיים בו, שם נמצאת ארצנו!" נכתב בראש הכרזה. ובתחתיתה: "רפובליקה דמוקרטית! זכויות פוליטיות ולאומיות מלאות ליהודים!"

(אהוד עין גיל, "ללמוד מניסיון המיליציה של החבר ברנרד", "אל-ארצי" 30.3.23)

<https://www.haaretz.co.il/opinions/2023-03-30/ty-article-opinion/.premium/00000187-32c3-da89-a39f-3ff37b470000>

כמה אירונית הסיסמה של הבונד: "שם, במקום שאנחנו חיים בו, שם נמצאת ארצנו!" ארצם של הבונדיסטים היא קברם, שם הם מתו ונקברו. לו עלו לארצם – ארץ ישראל, היו ניצלים. אבל השקר הגדול של האקטיביסט הפרו-איסלמי אנגל-עין דור הוא שאינו מזכיר כלל את ההבדל בין החבר ברנהרד שהגן על היהודים – לערביי חווארה. החבר ברנהרד ואנשיו הבונדיסטים מעולם לא הרגו פולנים, לא בגן הסקסוני בוורשה ולא בשאר פולניה, ואילו הערבים בחווארה רוצחים יהודים שוב ושוב, כשהם רואים בדברי מוחמד לפיהם יש חובה לרצוח את כל היהודים הקופים והחזירים מופת מוסרי. אם היה "החבר ברנהרד" הבונדיסט חי היום הוא וודאי היה נחלץ לעזרת היהודים להגן עליהם מפני הרוצחים הערבים.

המשך הגזענות האנטי אשכנזית ואנטי ציונית של מואיז בן הראש

"אל-ארצי", העיתון הערבי בעברית, ממשיך לפרסם שוב ושוב את שירי השנאה של הספרדי יליד מרוקו מואיז בן הראש (יליד מרוקו עלה לישראל וירד לספרד) שהתפרסם בשירו "ינעל אבוק ביאליק" ושאר שירי שנאה גזעניים אנטי אשכנזים ואנטי ציוניים. הפעם הוא כותב על דברי השנאה הגזעניים שלו: "הַיְדֵגֶר (הנאצי) הָיָה יָכוֹל לְהִיּוֹת מְרַצֵּה מְדַבְּרִי." ברור שהוא היה מרוצה כמו כל הנאצים גם משיר השנאה שלו למדינה:

אֶת הַפְּלֵלֶת בְּנֵינוּ
אֶת הַזְּנִית בְּנוֹתֵינוּ
אֶת גְּנֵבֵת תְּכֵשִׁיטֵינוּ
אֶת הַדֶּרֶת מוֹרֵינוּ
אֶת הַכְּפֹשֶׁת צְדִיקֵינוּ
אֶת גְּנֵבֵת יְלָדֵינוּ
אֶת מְסַעוֹת סִכְנָה וְכוּ'

<https://www.haaretz.co.il/literature/tarbut-sifrot/2023-03-31/ty-article/.premium/00000187-314a-da89-a39f-3d7ab7040000>

האמת, דמיון מובהק למשורר הערבי הקניבל (מכחיש העם הפלישתניאי) מחמוד דרוויש שכל עיתון ערבי מצטט אותו.

המשפחה או לה פמיליה

נכון הם רואים עצמם ספרדים, אבל בכל זאת נושאי המורשת היהודית, אז למה חברי ארגון הטרור היהודי הגאה ביהדותו מכנה עצמו כגויים הספרדים האנטישמים בספרדית "לה פמיליה" ולא בשם היהודי עברי "המשפחה"?

חג החירות בברלין בירת הרייך

כתבת "אל-ארצי", נרי רחל וייס-לבנה-הירשפלד, משתפת אותנו: "מליל הסדר אתעלם השנה כשאשה בקרב בני משפחתי בברלין. אני לא ממש מכירה אנשים שאוהבים לילות סדר. אם כי בילדותי היה פסח החג האהוב עליי מכל החגים. בעיקר משום שלילות הסדר המשפחתיים שלנו התנהלו כולם בקיבוץ גשר הזיו."

<https://www.haaretz.co.il/magazine/2023-03-30/ty-article/.highlight/00000187-326d-da89-a39f-3f7d14db0000>

האמת זה קצת מוזר הרי ליל הסדר הוא חג החירות, ובניה של נרי רחל וייס-לבנה-הירשפלד, הרי הצהירו שהם יורדים לדויטשנלד ולברלין בירת הרייך כדי להשתחרר מיהדות ומישראליות ולהרגיש בני חורין, למה אם כן לא תחגוג עימם שם את חירותם בברלין בירת הרייך ותאמר "בשנה הבאה בברלין"? – מעניין אגב אם היא כבר שינתה את שמה לשם ארי מובהק כקלרה פלציג על מנת שלא יחושו נכדיה הפולקיסטים הגרמנים בושם בסבתם.

חברי הכנסת הערבים בעד החזקת נשק בבית

בניגוד לבכתי התנין שלהם על אי טיפול ואיסוף נשק במגזר הערבי, חברי הכנסת הערבים טיבי, עודה, עופר כסיף ועאידה תומא סלימאן, הצביעו נגד החוק למאבק בכלי הנשק הבלתי חוקיים:

<https://rotter.net/mobile/viewmobile.php?thread=788973&forum=scoop1>

ps1

אין פלא – האינטרס שלהם הוא הרבה מעשי רצח ערבים בתנאי שזה יפגע במדינת היהודים.
נעמן כהן

* * *

ישראל גולדמן לזיכרו של משה מיכליס איש פתח תקווה וכפר אברהם

ביום חמישי בצהריים שלחה אחותי הגדולה בקבוצת האחים מודעת אבל על מותו של מוישה מיכליס, מורי הנערץ. הייתי באמצע הוראה בבית הספר ויצאתי במקרה בשביל משהו אחר. נשארתי מחוץ לכיתה ובכיתי, וחזרתי, ולימדתי, ויצאתי שוב מתישהו, ושוב דמעתי. ונראה שדמעתי גם על פטירתו, וגם על עבר שלא ישוב. למחרת נסעתי לכפר אברהם.

מוישה, אף שרק פעם בכמה שנים אני מגיע לכפר, בכל פעם מחדש אני מיצר על השינויים שהוא עבר. דומה שהיום כבר לא היו יכולים לצלם בו את "הקיץ של אביה". כולו שלמת בטון ומלט, וילות, ואספלט. שמחתי, שמחת עניים, שראיתי מקבצים יפים של חרציות אביב בוהקות, גם בסמוך לביתכם. הכול היה ירוק אצלכם, עצי הפרי הנצו, והיה ריח פריחה של תחילת האביב. ורד בתך הסבה את תשומת הלב שלנו שהשלדג מצייץ בחצר. שלדג לבן חזה, מתברר, מצוי לא רק בסמוך למקורות מים, אלא גם באזורים חקלאיים. מסתבר שהכפר עדיין נחשב, לפחות בעיני הציפורים, אזור חקלאי. נחמה קטנה.

קראתי את קורותיך, אותם העלית על הכתב, צחקתי, התעצבתי, ודמיינתי בקלי קלות את הצריף שלכם, משפחה קשת יום, ברחוב פיק"א בפתח תקווה (לפני שעברתם לכפר), את הפרדסים ממערב לרחוב טרומפלדור ויצחק שדה דהיום, את תעלת המים במורד רחוב הרצל, עד חיים עויזר, בה גלשתם ובשלה נענשתם בביה"ס נצח, ואת המכות הרבות שהחטיפו המורים בנצח (גם בתקופתי, אנב – ולא כולל אותך, כמובן. חלקם המשיכו מימין ועד הימים בהם גם אני למדתי שם). היית ילד מרדן, עם קוצים בישבן – כי אז עוד לא הגדירו וזיהו הפרעות קשב וריכוז. כתבת גם על החולות הרבים בכל מקום – במרכז פתח תקווה, וגם ליד אזור המשחקים שלכם, בסמוך לביכ"נ רמב"ם, בית הכנסת המרכזי בכפר אברהם. ועל העוני שהיה בכל מקום. כתבת לכאורה בתמצות, ועדיין צבעת הכול בצבעים כל כך עזים.

וחשבתי לעצמי – אתה פורסט גאמפ כזה, במובן הטוב של המילה. הפחת חיים בפתח תקווה המנדטורית. בין מפקדיך, חברים ששירתו לצידך, וחייליך בצבא היו גם טליק, ומוישה וחצי, ואהוד בן עזר, ופואד, וג'אד נאמן, [וגם זאב קליין-קינן ואורי בית-אור, וכולנו, בעלי הכ"ק1 של גרעין "שדמות", לימים מייסדי קיבוץ עין גדי – היינו בבסיס הטירונים של הנח"ל בבית דראס, כאשר מוישה מיכליס היה אחד המ"כים שלנו, ומאוד חיבבנו אותו. – אב"ע], ומיכה קפוסטה – וגם פתח תקוואים כאשר קולא, ומוטי מלאכי. שמרת בלית ברירה על משמעת מים, צעדת במצעד צה"ל, קיבלת כבש במתנה מחייל שלך וסחבת אותו, פועה, עד הבית בתוך שק. לחמת בקלקיליה ובמיתלה, וראית חברים טובים נהרגים בסמוך אליך. לא פעם היית קרוב למוות, ואף נפצעת.

למילן קונדרה יש ספר שנקרא "ספר הצחוק והשכחה". אצלך זה יותר "ספר הצחוק והעצב והזיכרון החד". לימדת בכפר בתיה ובמוסד עליה, הייתם שליחי סוכנות בבלפסט, אירלנד. שם למדת כל מיני דברים חדשים – וראית לראשונה ויסקי, משקה שלא היה מפורסם עדיין במקומות

בהם גדלת. היית איש חינוך בכיר בלוד. לימדת עם יהושע דיאמנט, בן גרעין של אבא שלי. יהושע נהרג בששת הימים. ניהלת בית ספר מורכב ברינתיה ואת מפתן בראש העין, וכעסת על אנשים שזלזלו במזרחיים.

פעם, במשרד הסעד, כשבאת לקחת תקציב לתלמידים, חשבו שאתה מכלוף, כי מישהו כתב לא נכון את שמך. זלזלו בך, וזכרת זאת גם לאחר שנים. כל חייך היית לוחם צדק. הייתי אומר דון קישוט – אלא שאתה לרוב ניצחת. היתלת במפקחים וקולגות שהיו לעתים מושחתים, וחשפת את קלונם כשהיה צריך. היית במילואים מיתולוגיים בהר הצופים, לפני ששת הימים. כתבת עליהם לא מעט וזכרת אותם מצוין, גם ברבות השנים.

אחרי המלחמה פגשת בשכם את עבד, חבר של אביך המנוח, שהביא להוריך בלידתך (1935) 12 ביצים ובקבוק שמן זית. שאלת שם, איפה עבד שמדבר יידיש, והפנו אותך אליו. הייתם שליחי חינוך במלבורן, אוסטרליה, שם שמשת גם בתפקידי ניהול. בדרך לשם טסתם דרך טהרן, בה ובסביבתה טיילתם גם שלושה ימים. אפילו שם הייתם.

למלאכי בנכם, מסתבר, נמאס מאוסטרליה כבר אחרי שלושה ימים, והוא החליט לברוח חזרה. בסוף מצאתם אותו על ספסל בפארק ציבורי ענק, עם תיק ובו מגבת ומברשת ומשחת שיניים, והוא וויתר.

בשנת 1975 נפטר אביה של חיה אשתך, ומיד לאחר מכן, אביך. ישבתם שבעה בגולה תוך כחודש על שניהם, ולא נסעתם ארצה, כדי לא להלין את המתים יותר מדי זמן. בדרך חזרה מהשליחות הייתם גם בניו זילנד, בנגקוק, ניו יורק וקליפורניה. אפילו בלונדון הייתם אז. לימדת 4 שנים בנצח (פ"ת), תחת יגאל המאירי, ואף היית סגן מנהל של משה ליוש, אף שהוצע לך להתמודד על הניהול שם וסירבת. ניהלת בית ספר בבית דגן, ולימדת גם בתיכון במעלה בפ"ת. גם בישיבת היישוב החדש לימדת. שם, אחד מתלמידיך היה דוד לאו, מי שלימים ייהפך לרב הראשי לישראל. התמקצעת כמורה דרך, והמשכת להדריך בחו"ל. העמדתם משפחה לתפארת. גם בערוב ימך היתה בך חיבה גדולה לימיה של פתח תקווה כמושבה קטנה – וכך גם לימי העבר של הכפר. בשנים האחרונות הורע מצבך הרפואי. כתבת ואמרת לאנשים שלהזדקן זה לא נורא – אבל, הוספת – הזיקנה היא נוראית. גם את המצב בעם ובארץ לקחת ללב. אף שהיינו מעט חלוקים פוליטית, אהבתיך מאוד.

מלאכי בנך סיפר לבנו לידי על הדרך לקידושים אצל סבא וסבתא שלי, פנחס ואלזה גולדמן, כל שבת בראשית. על כל אלו שמיהרו לחצות את רחוב שטמפפר, שכבר היה מזמן כביש אספלט רחב, ועשו תחרות ביניהם בדרך לרחוב הרב בלוי כדי לשמור לעצמם מקום טוב ליד השולחן. ועל המגשים שהגיעו על היד למעלה כדי לעבור בין האנשים. ועל חזי בעלה של רותי (פרנקל) דודתי, שהיה המומחה מספר אחת בארץ למשה בתיבה. ואני הוספתי שהיה חותך המון הרינג כל שבת בראשית, והאצבעות שלו היו מריחות מדגים מלוחים עד חנוכה. וצחקנו, וחשבתי שאתה היית מתאר את זה לא פחות טוב. בחוכמה, בחדות, בלשונך העשירה, בדוק של סרקזם. ושגם אבא היה צוחק. ונעצבתי.

זהו, מקווה שגם שם יש לך פרדס. תוכל לקחת נקניקים מהנס, אם תרצה. אשתי ואחותי אמרו לי שעכשיו בטח אבא ישמח שם למעלה, כי יהיה לו עוד אדם מעניין לדבר איתו. תשב במקום מכובד ליד הזקנים של אדלר וגולדרייך וגרדי וזייד וזפרן ובן הלל ובן אמיתי והנמן ומגר ופלק ושפירא ואחרים (וגם ליד הוריך. ותסלח לי על כל אלו ששכחת).

ואם חוץ ממך עוד מישהו קורא את זה, אז, המלצה כלשהי. כתבת שם שהתקשרתי אליך בחודש מאי שעבר. ציינת את התאריך המדויק, ואת זה שאני בן שבט של סלין כלתך, ושביקשתי לשוחח עימך. אני כמובן זוכר את השיחה. וציינת שאמרת שאני גם מורה דרך וגם "מורה המנסה להיות כמוך, כי מכל המורים שהיו לי ביסודי ובתיכון, אתה היחיד שהיית בעיניי לסמל של כיצד צריך להיות מורה." אז – דבר ראשון – אכן אמרת את זה. ודמעתי גם כששוחחנו.

ודבר שני – אם יש לכם מישהו לומר לו מילה טובה – מומלץ לעשות את זה. על אחת כמה וכמה, אם הוא אדם מבוגר.

ישראל גולדמן

אביחי מיכלים נכדו של מוישה, הבן של מלאכי וסלין קמנו ברגע זה מהשבעה על סבא

יצאתי השבוע לברך את ברכת האילנות בפרדס שלך. "...שלא חיסר בעולמו כלום." כמה אתה חסר לנו סבא.

משתף בהספד שאמרתי לפני שבוע בלווייה שלך:

לא חשבתי שאת המילים האחרונות שלי אליך אני אכתוב אצלך בבית. על הכיסא שהיית יושב עליו וכותב בעצמך, בכתב היפה שלך, את מה שעובר עליך, עלינו. כשחיפשתי איזו מחברת לכתוב לך – חיפשתי במגירות שלך, בחדר עבודה. חוץ ממחברת מצאתי שם הכול – זיכרונות, תמונות, יומנים שכתבת, מכתבים ששלחת, תעודות שלך. מצאתי מחברות שמלאות בך ומשאירות לנו קצת ממך בחלל הריק הזה. היום ראש חודש ניסן – "בניסן נגאלו ובניסן עתידים להגאל." נגאלת מייסוריך הבוקר והשארית אותנו עם שאלות האם זאת הגאולה שחיכינו לה ואיך בכלל נראית גאולה. אתה "סבא מוישה" – אין אף אדם שלא הכיר אותך, שלא נסק עם הרוח הגדולה שהבאת. "ממשה עד משה לא קם כמשה" ואתה כבר לא קם. סבא שלי.

איך נפרדים מסבא? אתה זה שלימד אותי הכול, שהראה לי את הדרך. איך מחנכים ואיך צוחקים, איך לומדים ואיך מלמדים, איך מתייחסים בחוסר רצינות לחיים הכול כך רציניים האלה. ואתה מלמד אותי עכשיו איך נפרדים. סבא שלי.

עזבת אותנו היום, כי זה כל כך מאפיין אותך. שבועיים בדיוק אחרי פורים, שבועיים בדיוק לפני פסח. איך היית אומר? "השתגעת? מה אתה צריך לבוא, יש לך דברים יותר חשובים לעשות. ברבוניה אחד!"

שחלילה לא תפריע לנו בפורים וחלילה לא תפריע לנו בפסח. לא רצית שנתאמץ בשבילך ונעזור את מה שחשוב בעיניך. אלה היו הדאגות שלך אבל אתה היית הדאגה שלנו. סבא שלי.

הסתכלתי הבוקר בתמונות שלי בפלאפון וחיפשתי את התמונה האחרונה איתך – אתה מחייך שם, עם אחיה. תמונה לפני זה עם שירה ושחר. באנו לשמוח איתך בפורים וכולנו היינו מחופשים. נו סבא, גם אתה היית מחופש בתמונות האלה. הבנות עם שמלות של נסיכות אחיה פו הדב, אני עם פאה ואתה עם המכשירים האלה בתחפושת של חולה. זה לא אתה סבא. אבל אתה מחייך שם-וזה אתה. באמת אתה.

מחייך לכולנו תמיד, אוהב ושמת לראות אותנו. לא רוצה שנבוא אבל הכי רוצה שנבוא. וכולם תמיד באו אליך. גם ברגע זה. סבא שלי.

היום ראש חודש. מתחילים לברך היום את ברכת האילנות. איך אפשר לברך היום "שלא חיסר בעולמו כלום"? ואתה כל כך חסר לנו סבא. תראה לכמה אנשים אתה חסר. כולנו חסרים כרגע. אין מי שיכעס על השטויות שלי עכשיו, שיאהב אותי ככה עם השטויות שלי ויתעצבן עליי כל פעם שאני עושה אותן. שידחוף לי לכיס כמה שטרות סתם כי אתה אוהב אותי. שינצח אותי בששבש.

אנחנו אוהבים אותך סבא, שמחים על הזכות להיות נכדים שלך ונינים שלך. כולם היו רוצים שתהיה סבא שלהם. אני זכיתי.

סבא שלי, בפסח אני מאחל "חג שמח וכשר", כי מרוב שהוא כשר הוא לפעמים לא שמח. תברך אותנו בשמחה סבא. שמחה כמו שלך.

בנחת, בכריאות, בכבוד לאדם, בחוכמה. במידות הטובות שהיו לך. בחסד, בתורה.
תשמור לנו על סבתא חיה. על ההורים שלי, אפרת שלי, שירה, שחר, אחיה, משפחה.
תיתן שם למעלה חיבוק לעמית שעכשיו כבר לא יהיה לבד.
תשמור עלינו ביחד.
תודה סבא שלי. השארת לנו ריח מתוק של פרדס, עצים ושורשים חזקים לצמוח מהם.
"ויהי החודש הזה כנבואת אבי חוזה ויישמע בבית זה קול ששון וקול שמחה."
סבא. העצים בכפר אברהם תמיד סיפרו את הסיפורים שלך, איך גדלת ביניהם. השבוע הם
נשאו את השם שלך עליהם, סיפרו את מותך.
אביחי מיכליס

* * *

פּלַחֵי שְׁמוּטֵי מֵתוּקִים אַחֲרוֹנִים מֵאֵת הַמְשׁוֹרֵר חַיִּמְקָה שְׁפִינּוּזָה, לוֹטֵשׁ מִיֵּלִים

לחיים מנספלד

פּלַחֵי שְׁמוּטֵי מֵתוּקִים אַחֲרוֹנִים
מֵתְפוּחֵי-זֶהָב רְכִים
אַחֲרֵי הַפֶּסַח
שְׁאֵרֵיט הָעוֹנָה
מִפְרֵדְסִים בְּשֵׁרׁוֹן
מִפְנֵקֵי חֵיךְ וּלְשׁוֹן
וְאַצְבָּעוֹת בְּרִיחַ קִילוֹף
עִם עֵסִיס זֶהוּב
אֵין בַּעוֹלָם
טַעִימִים מִכֶּם
מָה יִהְיֶה
מָה יִהְיֶה
לֹא נוֹרָא
מֵחֵר מֵתַחִלָּה עוֹנֵת הָאַבְטִיחִים
אַסְטֹנָה אֶל בְּטִיחַ
מִפִּישׁ טְבִיחַ !
כֹּל קִיץ
הָאַבְטִיחַ מִבְּשִׁיל
אֵין צוֹרֵךְ בְּתַבְשִׁיל

פורסם בגיליון 437 מיום 20.4.09

* * *

מִמְקוֹרוֹת הַשִּׁירֵי [שִׁירוֹת יִדְעוֹת] שֶׁל הַמַּכְתָּב הָעִיטִי, נִמְסָר בְּלַעֲדִית לְקוֹרְאֵי "חֲדָשׁוֹת בֶּן עֶזֶר":

* לעורך אב"ע היקר. קראתי בעניין את מכתבו הנוקב של אל"מ משה בן דוד אליך. גם את
ניתוחו הרהוט על תופעת הסרבנות. התפעלתי משפתו הקולחת עניינית וחדה כתער. וכן מיכולתו
לצלול לעומקם של דברים. פשוט תענוג צרוף.

אבל כדורך נפל עליי כאשר הכרזת בפני קולות המשיסה שעקב כך שנתניהו איבד את אמון הציבור ועוד פיטר את גלנט – זה גשר אחד רחוק מדי ואינך תומך בו יותר. איך נפלו גיבורים. כך נכנעת למסיתים. והגשת את איקון המדינאי שהאמנת בו בעקביות כפרס לכל המתגוללים. כנראה שזהו מחירו של האיחוי וריפוי המדומים.

אינני עיוורת, ביבי עשה טעויות ואיולת באופן הכוחני והחובבני שבו התבצעה הרפורמה. אני חושבת שלא חזה את ההפגנות ולא שיער שרפורמה משפטית תרעיד את אמות הסיפים. ומי חזה? האם היו ידיעות מודיעיניות לנושא הזה? שהתעלמו מהן?

ועדיין באותה מידה אני מסרבת לראות באופן החובבני שבו הובאה החקיקה לצבור מחדל בסדר גודל של יום כיפור. אינני חושבת כמוך שביבי איבד את אמון הציבור. אמנם נגרם נזק תדמיתי לישראל, כאשר העולם רואה את ההפגנות המטורפות הללו, אבל זכור מי שילהבו באופן בלתי פוסק את הציבור ואת המימון העצום שהורעף על המחאות.

ביבי לא איבד את אמון הציבור בקרב מצביעיו. ייתכן שאיבד 6 מנדטים שעברו לגנץ. גם לפיד איבד בהסתותיו הבלתי פוסקות. ובקרב מחנה המוחים מעולם לא היה בו אמון, אלא בעיקר שנאה יוקדת. נכון גם שנתניהו מצוי בשלהי מנהיגותו ואכן עשה טעויות טקטיות עם החקיקה וגלנט, אבל אני חשה שהוא עוד יקום מהנוקאאוט שחטף ויוכיח פעם אחרונה לכל מחרפיו שבידיו להביא עוד מתנת פרידה אחרונה למדינת ישראל. ומעז יוציא מתוק.

צר לי צר לי שנסברת [ואני מודעת לממשלה הבעייתית שלו עם בן גביר וסמוטריץ] והסרת תמיכתך בנתניהו. נותרתי תומכת לבדי במכתב העיתי. ימים יגידו. אמן!

והרשה לי להצטרף לחבורת השפויים המצומצמת והיחידה שעוד נותרה, של בנדה ואתה. מקווה שתקבלוני אל בין שורותיכם. מאמר מאלף מלומד ללא משוא פנים ואינטליגנטי עד כאב של בנדה.

חווה ליבוביץ

רמת גן

אהוד: גם לי צר, צר מאוד – אבל הפיאסקו, יותר נכון השערורייה – של פיטורי-לא-פיטורי שר הביטחון גלנט עוררו בי את ההרגשה כי זוהי תחילת הסוף של תקופת נתניהו. לצערי "הפגנות המחאה" הצליחו כנראה לערער את מעמדו, והמיעוט האופוזיציוני, שגבר על הרוב הדמוקרטי והביא למה שנראה כיום כחוסר משילות של ראש הממשלה – גם ערער את שיקול דעתו שלא לעשות צעדים לא-חכמים.

זה לא אומר שנעשיתי תומך של "הפגנות המחאה". לא. בעיניי אין ולא היתה ב"רפורמה המשפטית" שום סכנה לדמוקרטיה הישראלית, ואלה הן הפגנות מאורגנות, ממומנות, שלוחות רסן, שטופות מוח וחסרות אחריות – שלא תירגענה גם אם יושג הסדר בנושא הרפורמה המשפטית – כי הן חותרות, כמו הפגנות הבלפוריאדה המטורפות – להביא לאנרכיה ולהפיל את הממשלה הדמוקרטית הנבחרת של ישראל וזאת חרף הנזק הנורא שהן גורמות ליציבותה ולביטחונה של המדינה ובכך לכולנו, אזרחיה, גם למפגינים!

כדאי להאזין לאזהרותיו החמורות של המזרחן ד"ר מרדכי קידר – כיצד רואים אותנו כיום שכנינו ואויבינו וכיצד מתערער מעמדנו ההרתעתי באיזור!

*** שלום אודי, אני רוצה להגיב לקטע מעיתונך, תשובה להערה ששלחתי לך. סוף סוף הסרת את התמיכה בנתניהו. העניין הוא, שהסימנים וההתראות היו כבר מזמן, אבל אתה, באופן אובססיבי, לא היית מוכן לראות אותם או להקשיב להם. ובכל זאת – מודה ועוזב ירוחם. אותו חלק עם שהפסיד בבחירות, לא היה מיעוט. אם היתה מרץ מתאחדת עם העבודה – נתניהו לא היה מנצח. אז אי אפשר לבטל את אותו חלק.**

אבל לא זה העיקר. אני רוצה להתייחס לשני משפטים אחרים שלך: אותו חלק בעם שהפסיד בבחירות – פעל ופועל נגד תוצאות הבחירות. אז ככה: כל ההפגנות, היו כנגד המהפכה השלטונית שהביא הליכוד + הליווינים שלו בן גביר וסמוטריץ', כאשר נתניהו עומד בראש. אתה אומר שההפגנות היו מאורגנות. אז מה? אלה שהפגינו קיבלו כסף תמורת צאתם להפגין? היציאה

להפגנה היתה וולונטרית.. מתוך תחושה אמיתית של פחד מפני המהפך הזה. וגם – תזכור מה קרה אחרי פיטורי גלנט! זה בוודאי לא היה מאורגן, וזו היתה ההפגנה הגדולה ביותר. המשפט השני שאני רוצה להתייחס אליו הוא: ועדיין השנאה לנתניהו חזקה הרבה יותר מההתנגדות לרפורמה המשפטית. על סמך מה אתה קובע את זה? עשית סקר? נפגשת עם הרבה מפגינים שאמרו לך את זה? לא כל מי שמתנגד לנתניהו, שונא אותו. בין שחור ללבן יש הרבה אפורים אתה קובע את זה פשוט כי זה מתאים להלך מחשבתך. גם אם התהפכת לגבי נתניהו, אתה לא יכול לעזוב את תפיסותיך הקודמות. אני נפגשת עם הרבה מפגינים, ושומעת אותם. לא השנאה לנתניהו מדרבנת אותם, אלא חשש אמיתי לאובדן הדמוקרטיה. (אגב, איש אינו טוען שאין צורך ברפורמה משפטית, אבל לא בצורה דורסנית כזאת, ללא דיון אמיתי בנושא).

ולבסוף – דוגמה אישית: אני מעולם לא שנאתי את נתניהו! לא תמכתי בו, כעסתי על התנהגותו, חשבתי שאינו צריך להיות ראש ממשלה, אבל שנאה? לא. ויש כמוני עוד רבים. (לדעתי – השונאים אותו ממש הם לא הרוב). וכל זמן שלא עושים סקר בנידון – הדברים שלך הם דברים בעלמא.

פסח שמח,
בנדלה

*** המזרחן ד"ר מרדכי קידר, בתוכניתו המצויינת של אלעזר שטרומ "אקטואליה יהודית" ב"יו-טיוב": "הפכנו להיות מדינת כל הפגנותיה במקום מדינת כל אזרחיה."**

*** למלומדים במכון וולקני, שלום והערכה רבה! אנא בטובכם, כוונתיק הפלמ"ח, הקרבות וההעפלה, אני פונה אליכם בשאלה, שבוודאי אתם מודעים לה, ואולי גם מגבשים פתרונות. המדובר בהיעלמות זן תפוזי שאמוטי, שמחסורם מציק לנו – אוהדיו, ואנחנו 'תקועים' עם תפוזי 'טבור' שאינם קליפים, ולא ניתן כלל להציעם לאזרחים, על פלחיהם. ידוע לי שפריון תפוזי 'טבור' גדול פי כמה מפריון ה'שאמוטי', אבל האם לא ניתן להתגבר על המכשלה? וכאמור, השאלה באם נזכה לתפוזים נעימים כשאמוטי?**

מוקירכם,

ברוך תירוש

בוטרוס בפלמ"ח ובהעפלה

אהוד: היעלמות השאמוטי לטובת הזן המתועב הקרוי "טבוריים", הבלתי-קליף וחסר הטעם – היא באמת שערורייה. השאמוטי, פאר הפרדסנות הארץ-ישראלית שהיה פעם ענף הייצוא החשוב ביותר – הולך ונכחד! והמדהים הוא שהיום בעלי החנויות אפילו לא יודעים להבדיל בין "טבורי" לשאמוטי! אבל יש נחמה אחת, החל מחודש פברואר בערך, יש בחנויות אריזות גדולות בשקיות רשת אווריריות של תפוזי שאמוטי בגודל בינוני הקרויים "תפוזים למיץ". קל לקלף אותם ולאכול אותם כמו פעם, והם טעימים להפליא! ואילו תפוזי השאמוטי הגדולים יותר, במידה והם בכלל מצויים, הם בדרך-כלל בעלי קליפה עבה וגבשושית ויש אומרים כי זה נובע מכך שהם באים מפרדסים מזדקנים.

בקטע הזה, שהתפרסם בשלמותו בגיליון הקודם, שכחתי לציין את הדרך הקלה ביותר לאכילת תפוזי השאמוטי הקטנים, דקי הקליפה: פורסים את התפוז לאורכו לשניים, וכל מחצית – לשלושה-ארבעה פרוטות לאורך, מחזיקים בשני קצותיה של כל פרוסה, תוחבים לפה ומוצצים היטב את עסיסה.

עוד אזכיר כי נעלם לגמרי תפוז ה"שאמוטי-דם" שאותו גילה וטיפח דודי ברוך בן עזר ראב ונתן לו את השם "שרה" על שם שרה אהרנסון. אין לערובו עם תפוזי הציפה האדומה הקטנים, הדומים בגודלם לוולנסיה ומופיעים בסוף העונה ומתאימים בעיקר לסחיטת מיץ.

*** אהוד היקר, הזיכרון שלי לא משהו, יחד עם זאת, משהו מצלצל לי שכבר קראתי את המתיחה שמתח טופול את פוצ'ו בחיפה.**

וכן, מדוע החלטת לפרסם שוב את השיר שלך על הרצחנות של "המשורר הלאומי" של הפלסטינאים, מחמוד דרוויש? קרה בימים אלה משהו שקשור אליו?
שלך –
משה גרנות

אהוד: אתה לא טועה. את הסיפור על תעלולי טופול – פוצ'ו כלל באחד מכרכי "בחי" שלו, שאת כולם גם פירסם קודם בהמשכים במכתב העיתי, ועתה שב ושלח את הסיפור במלאת שלושים למותו של טופול.
אני שב ומפרסם מדי פעם שירים ישנים של חיימקה שפינוזה. השיר שלו על מחמוד דרוויש (1941-2008) פורסם אצלי כאשר דרוויש ביקר בחיפה בשנת 2007.

*** ג'וחא: עתה, כשרומאן זדורוב זוכה מחמת הספק, ואין חשודים אחרים – נראה כי תאיר ראדה רצחה את עצמה.**

*** האם גם חמורו של משיח מצטרף להפגנות המחאה כי נמאס לו לשאת על גבו את המשיח?**

*** כאשר עשרה "מפגיני מחאה" עומדים על גשר ומנופפים בדגל, התקשורת כבר מספרת לנו על רבבות מפגינים ברחבי ישראל ואינה חדלה לעקוב אחר הצטופפות מאותיהם. ואולם כאשר ה"ימין" מפגין, התקשורת האורוליאנית מספרת לנו רק על אלפי מפגינים, כי בדיווחיה לא ייתכן כי גם ל"ימין", שזכה בבחירות – תהיינה **רבבות** בהפגנות! וכמוכן – דאגת התקשורת היא רק לשלום המפגינים נגד, ולא כל כך איכפת לה מה יעלה בגורל השוטרים ובגורל המפגינים בעד!**

*** כתבת עיתון "הארץ" נרי לבנה הודיעה לקוראיה לפני שבועות אחדים כי היא מרגישה בתל אביב כיום כמו בברלין בתקופת היטלר. ביום שישי האחרון בישרה הגברת לקוראיה כי היא נוסעת לבלות את ליל הסדר עם משפחתה בברלין. אנחנו מאחלים לה אפוא שתישאר בברלין ולא תצטרך לחזור לתל אביב הנמצאת תחת משטר נאצי – וכך לפחות את נפשה תציל.**

*** המכתב העיתי חדשות בן עזר מאחל לכל נמעניו חג מצות כשר ושמח ויציאות מצרים קלות!**

*** אהוד: יצא כך שיום הולדת ה-87 חל באפריל יחד עם מלאת 60 שנה לצאתו לאור של ספרי הראשון "המחצבה" ב"הספרייה לעם" של "עם עובד" – אבל אני סופר נידח ולכן לא עושים חגיגה. מרבית מבקרי הספרות והפרופסורים לספרות החיים עדיין, אפילו לא קראו את הספר.**

*** המוטו של חיי ואולי גם המתכון לאריכות ימי, עד כה, שאני תמיד חוזר ואומר לעצמי – "אל תזוח עליך דעתך!" – אמנם, בלי קופה של שרצים כמו בציטוט: "דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק אין מעמידין פרנס על הציבור אלא אם כן קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו שאם תזוח דעתו עלין אומרין לו חזור לאחריך." (תלמוד בבלי, מסכת יומא, כ"ב ב').**

*** * ***

שועלה

מבחר חדש משירתה של אסתר ראב (פתח-תקוה 1894 – טבעון 1981), שכונתה "המשוררת הארצישראלית הראשונה", וששיריה משופעים בחושניות ובנופי הארץ. בעריכת הלית ישורון

הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2020

[בשנת 2021 נמכרו 648 עותקים של הספר !]

הספר זמין לרכישה ישירה באתר ההוצאה (kibutz-poalim.co.il)

ואפשר גם ליצור קשר טלפוני להזמנות עם רונית: 03-6163978

או במייל: sales@kibutz-poalim.co.il

המחיר 59 שקלים לפני משלוח

אהוד: זה הספר היחיד משירי אסתר ראב הזמין כיום לרכישה.

הכרך "אסתר ראב / כל השירים" אזל מזה שנים רבות.

לפני יותר מ-100 שנים, בתל-אביב, בסיוון תרפ"ב, קיץ 1922, התפרסמו מעל דפי חוברת "הדים", שיצאה לאור בעריכתם של אשר ברש ויעקב רבינוביץ, שלושת שיריה הראשונים של אסתר: "אני תחת האטד", "כציפור מתה על הזרם" ו"לעיניך האורות, המלאות".

* * *

הרמב"ם, הלכות תלמוד תורה [וליסטום הבריות]

כָּל הַמְשִׁימִים עַל לְבוֹ שְׂיַעֲסֵק בַּתּוֹרָה וְלֹא יַעֲשֶׂה מְלָאכָה, וַיִּתְפָּרַנס מִן הַצְדָקָה – הָרִי זֶה חָלַל אֶת הַשֵּׁם, וּבָזָה אֶת הַתּוֹרָה, וְכַבָּה מְאֹד הַדֵּת, וְגַרְם רָעָה לְעַצְמוֹ, וְנָטַל חַיּוֹ מִן הָעוֹלָם הַבָּא: לְפִי שְׂאֵסוֹר לְהַנּוֹת בְּדַבְרֵי תּוֹרָה, בְּעוֹלָם הַזֶּה. אָמְרוּ חֲכָמִים, כָּל הַנְהַנֶּה מִדַּבְרֵי תּוֹרָה, נָטַל חַיּוֹ מִן הָעוֹלָם. וְעוֹד צִוּוּ וְאָמְרוּ, לֹא תַעֲשֶׂם עֲטָרָה לְהַתְגַּדֵּל בָּהֶם, וְלֹא קָרְדִם לְחַפֵּר בָּהֶם. וְעוֹד צִוּוּ וְאָמְרוּ, אֲהַב אֶת הַמְּלָאכָה, וּשְׂנֵא אֶת הַרְבָּנוּת. וְכָל תּוֹרָה שְׂאִין עֲמָה מְלָאכָה, סוֹפָה בְּטֵלָה; וְסוֹף אֲדָם זֶה, שְׂיִהָא מְלַסְטָם אֶת הַבְּרִיּוֹת.

משנה תורה להרמב"ם, ספר הפדע, הלכות תלמוד תורה, פרק ג

* * *

ועכשיו הגיעה שעת קריאת התפילה "אשר יצר"

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר יצר את האדם בְּחֻמָּה וּבְרָא בּוֹ נְקִבִים וְנִקְבִים חֲלוּלִים חֲלוּלִים. גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנָי כְּסֵא כְבוֹדְךָ שְׂאָם יִפְתַּח אֶחָד מֵהֶם אוֹ יִסְתֵּם אֶחָד מֵהֶם אִי אֶפְשֶׁר לְהַתְקִים וְלַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ אֶפִּילוֹ שְׂעָה אֶחָת: בְּרוּךְ אַתָּה יי רופא כל בָּשָׂר וּמְפַלֵּא לַעֲשׂוֹת.

כל הזכויות שמורות

"חדשות בן עזר" נשלח אישית פעמיים בשבוע חנינם ישירות ל-2167 נמעניו בישראל ובחו"ל, לבקשתם, ורבים מהם מעבירים אותו הלאה. שנה שבע-עשרה למכתב העיתי, שהחל להופיע ב-12 בפברואר 2005, ובעיני הדורות הבאים יהיה פְּחִיבַת נוח וירטואלית. מועצת המערכת: מר סופר נידח, הסופר העל-זמני אלימלך שפירא, מר א. בן עזר, פרופ' אודי ראב, מר אהוד האופה. מזכירת-המערכת המגורה והמתרגמת: ד"ר שְׂפִיפּוֹנָה פּוֹיִזֶן גוֹנְלֶךְ. מגיש הצ'אי מחבוב אָבֵן סַאעַד. לאחר גריסת ספריו הצטרף למערכת מר סופר גְרוֹס החותם בשם ס. גְרוֹס. מבקר המערכת: יבחוש בן-שלולית

המערכת מפרסמת מכתבים המגיעים אליה אלא אם כן צויין בפירוש שאינם לפרסום

* * *

יוסי גלרון-גולדשלגר ב-Ohio State University

**פתח באינטרנט אתר שבו אפשר למצוא
את כל גיליונות המכתב העיתי וגם את צרופותיהם:**

<http://benezer.notlong.com>

<http://library.osu.edu/projects/hebrew-lexicon/hbe/index.htm>

מי שמחפש אותנו ב"ויקיפדיה" ("אהוד בן עזר" – אפשר להיכנס לערך שלנו שם גם דרך שמנו ב"גוגל") ימצא שבתחתית העמוד שלנו כתוב "ארכיון חדשות בן עזר" או רק "חדשות בן עזר". לחיצה על הכתוב תיתן את מאות הגיליונות שלנו, מהראשון עד האחרון, עם הצרופות בפנים, כפי שהם מופיעים באתר המתעדכן שעליו שוקד בנאמנות יוסי גלרון-גולדשלגר.

* * *

במקומון "ידיעות תל-אביב" (27.3.09) נכלל **אהוד בן עזר** ברשימת 100 האנשים המשפיעים שעושים את תל-אביב למה שהיא, והוא אחד מהחמישה שנבחרו בתחום הספרות: "אפשר לכנות את ה'ניו לטר' הספרותי שהוא מפיץ באדיקות ובמסירות כסלון ספרותי אינטרנטי, בכך אולי הקדים את זמנו".

* * *

בן כספית: "אהוד בן עזר, תל-אביבי ותיק, מפרסם באינטרנט עיתון מקוון הנקרא 'חדשות בן עזר': מכתב עיתי לילי חינם מאת סופר נידח'. איש מיוחד, בן עזר. בן 73, מלח הארץ, סופר עברי, מחזאי, משורר, עורך, פובליציסט וכיוג'ף, פעיל בשדות העיתונות העברית יותר מחמישים שנה. הוא כותב בשפה צחה, בהירה ומיוחדת, שווה קריאה." ("מעריב", 25.12.09).

* * *

אמנון דנקנר ז"ל: "למחרת הגיע אליי בדוא"ל העיתון המקוון של אהוד בן עזר (מכתב עיתי לילי חינם מאת סופר נידח, כך הוא מכנה את יצירתו ואת עצמו), פרסום משובכ נפש המגיע בהתמדה וברוחב יריעה והיקף נושאים – פעמיים בשבוע." ("מעריב", "סופהשבוע", 28.12.12).

* * *

מאיר עוזיאל: "הסופר אהוד בן עזר, סופר חשוב שכל איש תרבות מכיר, מפיק כבר שנים רבות מפעל מיוחד במינו, עיתון אינטרנטי שבועי וכו מאמרים ודברי ספרות מעניינים. בדרך כלל הוא מביא מאמרים של אחרים (ודברי ספרות פרי עטו)." ("מעריב", 31.7.20).

* * *

אריה הוכמן: "חדשות בן עזר' הוא העיתון הטוב ביותר שיש כיום בישראל ואני שמח להיות 'מנוי' על העיתון. אינני מפסיד אף לא גיליון אחד שלו ואם אין לי זמן אני משלים אחר כך אבל לא ייתכן מצב ש'אדלג' על גיליון ואמשיך הלאה. ככה זה – אני מכור קשה... כל הכבוד! הלוואי ותמשיך עוד שנים רבות."

* * *

ויקיפדיה: "בן עזר הוא מהסופרים הראשונים שהבינו את הכוח העצום הגלום באינטרנט: הוא יסד עיתון אישי המופץ למנויים, וזוכה להתעניינות רבה ולתפוצה נרחבת. הכותר של מפעלו האינטרנטי הוא: "חדשות בן עזר – מכתב עיתי חינם מאת סופר נידח." סביב המכתב העיתי שלו נקבצו סופרים ומשוררים רבים, אנשי רוח ובעלי מקצועות חופשיים מתחומים שונים."

* * *

אל"מ (מיל') ד"ר משה בן דוד (בנדה): "...יוצאים מכלל זה 'חדשות בן עזר' והסופר הנידח, שהינם 'עופות די מוזרים' בביצה האינטלקטואלית המקומית, בהיותם חפים מכל שמץ של התקרנפות, תקינות פוליטית, אג'נדות מגדריות, אמוניות, חברתיות ופוליטיות – והתעקשותם [של ה'חדשות' ובן עזר] לשחות נגד הזרם." ["חדשות בן עזר", 14.6.2021].

* * *

פינת המציאות: חינם!

היכן שאין שם אחר – סימן שכתב אהוד בן עזר

נא לבקש כל פעם בנפרד לא יותר מ-2 עד 3 קבצים כדי להקל על המשלוח רוב הקבצים פורסמו בהמשכים בגיליונות המכתב העיתי

*

מסעות

כל המבקש את המסע לאנדלוסיה ומדריד בצרופה יפנה ויקבלנה חינם!
עד כה נשלחו קבצים ל-68 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

ניתן לקבל באי-מייל גם את צרופת קובץ יומן המסע במצרים, 1989!
עד כה נשלחו קבצים ל-5 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

באותה דרך ניתן לקבל באי-מייל גם את צרופת קובץ המסע לפולין!
'05, עד כה נשלחו קבצים ל-62 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת המסע אל העקירה, יומן המסע להונגריה ולסלובקיה '94, בעקבות משפחת ראב ונעורי יהודה ראב בן עזר בהונגריה!
עד כה נשלחו קבצים ל-7 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת יומן ומדריך לפאריס, אוקטובר 2008, תערוכות ומסעדות!
עד כה נשלחו קבצים ל-57 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת יומן הנסיעה לברצלונה, אפריל 2017, תערוכות ומסעדות!
עד כה נשלחו קבצים ל-7 מנמעני המכתב העיתי.

*

היסטוריה, ספרות ואמנות בארץ-ישראל

אָת צרופת ההרצאה שילובן של האמנות והספרות ביצירת נחום גוטמן!
עד כה נשלחו קבצים ל-2079 מנמעני המכתב העיתי.

*

אָת צרופת החוברת המעודכנת "קיצור תולדות פתח-תקווה"!
עד כה נשלחו קבצים ל-2,085 מנמעני המכתב העיתי.

*

את צרופת החוברת "הבלדה על ג'מאל פחה שתקע לאשת ראש הוועד היִפָּה בתחת, במלאת 100 שנים לרצח הארמנים ולארבה".
עד כה נשלחו קבצים ל-2,690 מנמעני המכתב העיתי.

*

אָת צרופת גיליון 173 של "חדשות בן עזר" מיום 4.9.06, במלאת 25 שנה למות המשוררת הארצישראלית ה"צברית" הראשונה אסתר ראב, צרופת גיליון 538 מיום 26.4.10, במלאת 116 שנים להולדתה, וצרופת גיליון 675 מיום 5.9.11, במלאת 30 שנים למותה,
עד כה נשלחו קבצים ל-9 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

את צרופת גיליון 1134 של "חדשות בן עזר" מיום 4.4.16 במלאת 80 לאהוד בן עזר, יחד עם פיענוח הערב למכתב העיתי שנערך בבית הסופר ביום 11.4.16.

עד כה נשלחו קבצים ל-2605 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת 600 עמודי הכרך "ימים של לענה ודבש, סיפור חייה של המשוררת אסתר ראב", ללא התמונות!
עד כה נשלחו קבצים ל-19 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת החוברת "רשימת הראשונים שאני זוכר עד לשנת 1900 במושבה פתח-תקווה" מאת ברוך בן עזר (ראב), העתיק והוסיף מבוא אהוד בן עזר, עד כה נשלחו קבצים ל-2,453 מנמעני המכתב העיתי

*

את צרופת החוברת "אסתר ראב מחברת ה'גיהינום", מונודרמה לשחקנית. אסף ועיבד: אהוד בן עזר.
אהוד בן עזר, עד כה נשלחו קבצים ל-2,441 מנמעני המכתב העיתי

*

אָת צרופת החוברת "תפוחי זהב במשכיות כסף" מאת ברוך בן עזר (ראב) משנת 1950 לתולדות הפרדסנות בארץ עם התמונות המקוריות!

עד כה נשלחו קבצים ל-102 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת החוברת "האבטיח" מאת ברוך בן עזר (ראב) [משנת 1919, עם הערות ודברים מאת יוסי גמזו, א. בן עזר, שאול חומסקי, ברוך תירוש, אברהם קופלמן, אלישע פורת ושמשון עומר], העתיק וערך: אהוד בן עזר.
עד כה נשלחו קבצים ל-2,635 מנמעני המכתב העיתי

*

את צרופת החוברת "שרה, על שרה אהרנסון ופרשת ניל"י" [זיכרונות משנות ה-20, עם קטעי ארכיון נוספים] מאת ברוך בן עזר (ראב) עם תמונות, העתיק וערך: אהוד בן עזר.
עד כה נשלחו קבצים ל-104 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת החוברת "תל-אביב בראשיתה בראי הספרות"!
עד כה נשלחו קבצים ל-77 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת המחקר "צל הפרדסים וזה הגעש", שיחות על השתקפות השאלה הערבית ודמות הערבי בספרות העברית בארץ-ישראל מסוף המאה הקודמת ועד ימינו; נכתב ללא הטייה אנטי-ציונית ופרו-פלסטינית!
עד כה נשלחו קבצים ל-75 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אפשר לקבל גם נוסח מקוצר של המחקר הנ"ל בקובץ אנגלי
עד כה נשלחו קבצים ל-3 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת זלמן בן-טובים, יפה ברלוביץ, שולה וידריך, ב"ז קידר: לתולדות פרדס שרה-איטה פלמן והאסיפה בחולות 1908!
עד כה נשלחו קבצים ל-29 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת "כובע טמבל" לתולדות טמבל וכובע טמבל
עד כה נשלחו קבצים ל-24 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

ספרי [וחוברות] אהוד בן עזר וחיימקה שפינוזה

את צרופת הנוסח המוקלד במהדורה חדשה של הרומאן "המחצבה"!
עד כה נשלחו קבצים ל-36 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת הנוסח המוקלד במהדורה חדשה של הרומאן "אנשי סדום"!
עד כה נשלחו קבצים ל-33 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת הנוסח המוקלד של הרומאן "לא לגיבורים המלחמה"!
עד כה נשלחו קבצים ל-8 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת הנוסח המוקלד והמלא של הספר "פרשים על הירקון"!
עד כה נשלחו קבצים ל-46 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

Ehud Ben-Ezer: Riders on the Yarkon River, Translated
from Hebrew by Jeffrey M. Green

עד כה נשלחו קבצים ל-2 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת הספר "ג'דע, סיפורו של אברהם שפירא, שומר המושבה"
עד כה נשלחו קבצים ל-37 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת "מחווה לאברהם שפירא", הערב נערך בבית אברהם שפירא
ברחוב הרצל בפתח-תקווה בתאריך 18.12.2005 בהשתתפות ראובן
ריבלין, מאיר פעיל, מרדכי נאור, חנוך ברטוב ואהוד בן עזר
עד כה נשלחו קבצים ל-1680 מנמעני המכתב העיתי

*

את צרופת הספר "בין חולות וכחול שמיים"! – סיפר וצייר נחום
גוטמן, כתב אהוד בן עזר, מהדורת טקסט ללא הציורים
עד כה נשלחו קבצים ל-13 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת הנוסח המוקלד של הספר "אוצר הבאר הראשונה"!
עד כה נשלחו קבצים ל-3 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת הנוסח המוקלד של הספר "בעקבות יהודי המדבר"!
עד כה נשלחו קבצים ל-7 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת הנוסח המוקלד של הרומאן "לשוט בקליפת אבטיח"
עד כה נשלחו קבצים ל-3 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת הנוסח המוקלד של הרומאן "השקט הנפשי"!
עד כה נשלחו קבצים ל-12 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת הנוסח המוקלד והמלא של הרומאן "הלילה שבו תלו את
סרג'נט מורטון, או – תפוזים במלח"!

עד כה נשלחו קבצים ל-27 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד של הרומאן הארוטי "הנאהבים והנעימים"!
עד כה נשלחו קבצים ל-55 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד של הרומאן הארוטי "שלוש אהבות"!
עד כה נשלחו קבצים ל-25 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד של "הפרי האסור", שני שערי סיפורים!
עד כה נשלחו קבצים ל-5 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד של "ערגה", שני מחזורי סיפורים!
עד כה נשלחו קבצים ל-3 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד של הספרון המצוייר לילדים "המציאה"!
ללא הציורים של דני קרמן שליוו את המקור.

עד כה נשלחו קבצים ל-2 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד של הספר "מי מְסַפֵּר אֶת הַסְּפָרִים?"
ספורים לילדים

עד כה נשלחו קבצים ל-10 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד של קובץ הסיפורים "יצופר הנוער"!
עד כה נשלחו קבצים ל-6 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אָת צרופת ספר השירים הפרוע "50 שירי מתבגרים"!
עד כה נשלחו קבצים ל-27 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד של הרומאן ההיסטורי "המושבה שלי"!
עד כה נשלחו קבצים ל-54 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד של הרומאן הפרוע "חנות הבשר שלי"!
עד כה נשלחו קבצים ל-33 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד של הרומאן המשוגע "בארץ עצלתיים"!
עד כה נשלחו קבצים ל-9 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד של הסאגה "והארץ תרעד" עם מאמרי ארנה גולן ומשה גרנות.

עד כה נשלחו קבצים ל-24 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אָת צרופת ספר השירים "יעזרה אלהים לפנות פֶּקֶר" עם מסתה של ש. שפרה, עד כה נשלחו קבצים ל-67 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד של הביוגרפיה של משה דיין "אומץ"! עד כה נשלחו קבצים ל-24 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם.

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד של הספר על פנחס שדה "להסביר לדגים"! עד כה נשלחו קבצים ל-8 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם.

*

את צרופת הנוסח המוקלד של הספר "ברנר והערכים", 2001, עם הסיפור "עצבים" של יוסף-חיים ברנר בהעתקת אהוד בן עזר. עד כה נשלחו קבצים ל-15 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם.

*

את צרופת "100 שנים לרצח ברנר" מתוך "חדשות בן עזר", גיליון מס' 1641 ביום 2.5.2021, במלאת 100 שנה לרציחתם בידי ערכים של הסופרים יוסף חיים ברנר, צבי שץ ויוסף לואידור ביום 2.5.1921. עד כה נשלחו קבצים ל-2,280 מנמעני המכתב העיתי.

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד של הספר "שרגא נצר סיפור חיים"! עד כה נשלחו קבצים ל-7 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם.

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד של הספר "התלם הראשון" מאת יהודה ראב (בן-עזר). נרשמו בידי בנו בנימין בן-עזר (ראב). מבוא מאת ג' קרסל. אחרית דבר מאת אהוד בן עזר. עד כה נשלחו קבצים ל-50 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם.

*

הרצאת עמנואל בן עזר, נכדו של יהודה ראב, על תולדות פתח-תקווה. <https://www.youtube.com/watch?v=h81I6XrtAag> עד כה נשלחו קבצים ל-4 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם.

*

אָת צרופת הנוסח השלם של לקסיקון "ספרי דורות קודמים"! עד כה נשלחו קבצים ל-7 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם.

*

אֶת צרופת "חשבון נפש יהודי חילוני", שיחה בערב יום כיפור תשנ"א,
28.9.1990 בחדר-האוכל במשמר-העמק.

עד כה נשלחו קבצים ל-2,645 מנמעני המכתב העיתי

*

את צרופת המאמר "בעתיד הנראה לעין", נכתב באפריל 2003.
עד כה נשלחו קבצים ל-2,500 מנמעני המכתב העיתי

*

אֶת צרופת החוברת "רקוויאם לרבין" [מאמרים ו"רקוויאם", 1995]!
עד כה נשלחו קבצים ל-2,923 מנמעני המכתב העיתי, ואחרים.

*

את צרופת החוברת "פפיטה האזרחי 1963"
עד כה נשלחו קבצים ל-2,295 מנמעני המכתב העיתי.

*

את צרופת חליפת המכתבים והשידורים "יוסי שריד, רן כהן, אהוד בן
עזר, הרב יואל בן-נון" אוקטובר-נובמבר 2000 בעקבות עזיבת מר"צ.
עד כה נשלחו קבצים ל-2,466 מנמעני המכתב העיתי מגיליון 808
ואילך.

*

את צרופת ספר הראיונות השלם "אין שאננים בציון"!
עד כה נשלחו קבצים ל-22 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת ארנה גולן: הוויתור. אימי, זיכרונה לברכה, היתה צדקת
גמורה. הדרמה השקטה בחייה של חלוצה וחברת קיבוץ.
עד כה נשלחו קבצים ל-1 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

את צרופת ההרצאה "נגד ההזנייה באוניברסיטאות", דברי אהוד בן עזר
ב"יו-טיוב" ובתעתיק המלא, "אדם כשדה מערכה: מחמדה בן-יהודה עד
סמי מיכאל", מתוך הכנס "רק על הסכסוך לדבר ידעתי", מאי 2005.
עד כה נשלחו קבצים ל-2 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אֶת צרופת הנוסח המוקלד של הרומאן "ספר הגעגועים"!
עד כה נשלחו קבצים ל-5 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אֶת צרופת הנוסח המוקלד של הרומאן "מסעותיי עם נשים"!
עד כה נשלחו קבצים ל-16 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

אָת צרופת שירי המשורר חיימקה שפינוזה, לוטש מילים!
עד כה נשלחו קבצים ל-2,374 מנמעני המכתב העיתי
ואפשר לקבל גם רק את המבחר: **“שירי החשק של חיימקה שפינוזה”!**
עד כה נשלחו קבצי המבחר ל-10 מנמעני המכתב העיתי

*

אָת צרופת הנוסח המוקלד לרומאן של עדי בן-עזר “אפרודיטה 25”!
עד כה נשלחו קבצים ל-5 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

**את צרופת החוברת “תעלומת הגלוייה של תחנת הרכבת יפו-ירושלים
משנת 1908” בהשתתפות: אהוד בן עזר, שולה וידריך, הניה מליכסון,
יואל נץ, ישראל שק, נחום גוטמן, דייוויד סלע, ניצה וולפנון, ליאונד
סמוליאנוב ויוסי לנג. שם הקובץ: “תחנת הרכבת”.**
עד כה נשלחו קבצים ל-25 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

**את צרופת הרשימה “ספרי אהוד בן עזר” עם פירוט השמות של
ההוצאות ותאריכי הפרסום.**
עד כה נשלחו קבצי המבחר ל-3 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

שונות

**את צרופת ההרצאות של אורי שולביץ: א. הכתיבה עם תמונות והציון
הבלתי-ניראה. ב. כתיבת טקסט לספר מצוייר. ג. המחשת הזמן והפעולה
שהושלמה בספר המצוייר. (מתוך הספר “סדנת הפרוזה”).**
עד כה נשלחו קבצים ל-19 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

הבלוג של דני קרמן

https://dannykerman.com/2021/10/28/ehud_ben_ezer

דברים שעשיתי עם אודי – שירים למתבגרים
כולל חלק ניכר מהעטיפות ומהאיורים שעשה דני קרמן לספרי אהוד בן עזר
כדי להיכנס לבלוג יש לחוץ אנטר ועכבר שמאלי

*

אָת צרופת השיר והתולדות של “לילי מרלן”!
עד כה נשלחו קבצים ל-2,232 מנמעני המכתב העיתי במלאת 70 שנה
ל-1 בספטמבר 1939

*

**את צרופת מכתבי אַגְנֶה וַגְנֶר מתוך המכתב העיתי “חדשות בן עזר”
בשנים 2005-2009!**

עד כה נשלחו קבצים ל-7 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

* * *

ארכיון אסתר ראב, מהדורת תקליטור 2000, כולל מחברות "קמשונים", כל הפרוזה, כל המכתבים, כרוניקה ביבליוגרפית ועוד.
עד כה נשלחו קבצים ל-9 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

* * *

כרך "אסתר ראב / כל הפרוזה" בהוצאת אסטרולוג, 2001, אזל, נדיר.
עד כה נשלחו קבצים חינם ל-10 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

* * *

כרך "אסתר ראב / כל השירים" במהדורת קובץ PDF לקראת שנת 2019, במלאת 125 שנה להולדתה של אסתר ראב. חינם.
עד כה נשלחו קבצים ל-2,250 נמעני המכתב העיתי.
ניתן לקבלו גם בקובץ וורד עברי.
הספר הנדפס בהוצאת זב"מ – אזל!

*

ישראל זמיר: "לכבות את השמש", הנוסח השלם, בקובץ אחד, של רומאן מומלץ, מסעיר ואישי, על מלחמת תש"ח. אזל כליל. נשלח חינם.
עד כה נשלחו קבצים ל-31 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

יפה ברלוביץ: עם חגיגות מאה וחמישים שנה לעלייתם של זרח ורחל-לאה ברנט, או: זרח ברנט – הערות מביוגרפיה שבדרך". חינם.
קובץ: זרח ברנט 1

עד כה נשלחו קבצים ל-3 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

יוסי גמזו: שלוש פואמות 1. פעמוני עין-כרם. 2. שירים לנערה על גדות הלתה. 3. "לא כולי אמות". נשלח חינם.

עד כה נשלחו קבצים ל-2,280 מנמעני המכתב העיתי

*

נסיה שפרן: פג'ה. [זיכרונות ממזרח פתח-תקווה]. נשלח חינם.
עד כה נשלחו קבצים ל-1 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

דב מגד: "שופט בשר ודם". רומאן. מומלץ. נשלח חינם.
עד כה נשלחו קבצים ל-4 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

תקוה וינשטוק: כל מאמריה שהתפרסמו במרוצת השנים ב"חדשות בן עזר". 2 קבצים, 2 מגה-בייט כ"א. התקין אדי פליישמן. נשלח חינם.
עד כה נשלחו קבצים ל-3 מנמעני המכתב העיתי לפי בקשתם

*

צרופת ספר המתכונים של בן / צרופת ספר המתכונים של סבתא דורה

*

“פינת הנכד”, עיתון לילדים מאת ותיקי סומליון
יוצא לאור לעיתים מזומנות. גיליונות מס' 1-11 2022-2023.
עד כה נשלחו קבצים ל-2298 מנמעני המכתב העיתי

*

המשתתפים מתבקשים לקצר בדבריהם כדי לקדם את סיכויי פרסומם!
נא לשלוח את החומר בצרופות קובצי וורד רגילים של טקסט בלבד!
נא לא להכניס הערות שוליים אלא לכלול אותן בסוגריים בגוף הטקסט
אנחנו מוצפים בכמויות גדולות של חומר ולכן לא כולו יוכל להתפרסם
ההודעות במכתב העיתי מתפרסמות חינם ורק לפי שיקול דעת המערכת
מי שאינו מוכן שדבריו יתפרסמו גם בכמות אחרות הלוקחות מאיתנו חומר לפי
שיקול דעתן – יציין זאת עם כל קטע מסויים שהוא שולח לנו

*

המבקש להסירו מרשימת התפוצה ימיל ל"חדשות בן עזר" וכתובתו תימחק
והמבקש להצטרף חינם, יעש כן גם כן ויכול לצרף גם אי-מיילים של חברים/ות

*

news@ben-ezer.com

*

“מכתבים לחבריי במזרחי” מאת מלכיאל גרינוולד – אזל